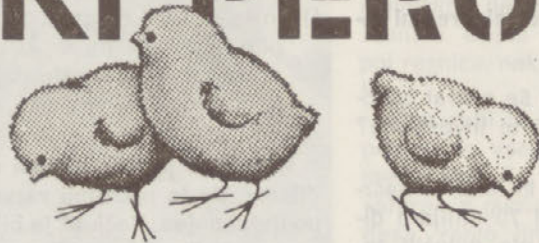

PTUJSKI PERUTNINAR

325451

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA IN KOOPERANTOV PERUTNINA PTUJ / LETO XIII. / ŠTEVILKA 4 / JULIJ 1989

PERUTNINA NA PRAGU 21. STOLETJA

Iz dneva v dan bolj negodujemo nad povečanju cen, rastočo inflacijo, tarnamo nad plačami. Vzroke iščemo v vladi, pri vodstvih podjetij, manj pa razmišljamo o možnih vzrokih, ki vplivajo na slabo gospodarsko situacijo. Najraje se še vedno vtikavamo »v grehe« prejšnjih generacij politikov in te grehe enostavno prenašamo na sedanje. V takšnih razmerah se hitro bližamo novemu stoletju in tudi tisočletju. Da bi izvedeli kaj več o vsem tem iz prve roke, kot temu radi rečemo, sem zaprosil za pogovor predsednika poslovnega odbora PERUTNINE Alojza GOJČIČA.

Tovariš predsednik, gospodarsko-politična situacija v Jugoslaviji je močno zaskrbljujoča. Inflacija se neobzdrano šopiri. Veliko je razprav na relaciji Srbija, Slovenija, Kosovo in tudi drugih. Od Markovičeve vlade smo veliko pričakovali, najbrž prehitro. Kako ocenjuješ te razmere in kje je po tvojem mnenju PERUTNINA znotraj jugoslovskega gospodarstva?

Gospodarska situacija je nedvomno izredno težka. Ton tej teži gotovo daje inflacija, ki je dosegla že stopnjo 2000 odstotkov. To povzroča izjemno nestabilnost, saj se življenjske dnevnice spreminja.

Je nekaj verjetnosti, da bo Markovičeva vlada poskušala kaj rešiti. Vsaj začetni poskusi so na poti, da se na trgu potrdijo dobri proizvajalci kot dobri, slabi izkažejo kot slabi. Trg, če bo zaživel v vsej svoji popolnosti, mora omogočiti razvoj, slabe pa pripeljati do stečaja. To pa je način, kako ubrzdati inflacijo.

Glavni gospodarski problem je, kako inflacijo »zagrabiti za roge«. Stvar pa je precej težja, kot teoretično izgleda. Vsi vpijemo: »Dol z inflacijo«, malokdo pa se je pripravil spoprijeti s posledicami tega.

Inflacijo pogojujeta zlasti dva elementa. Prvi je, da je na trgu preveč denarja. Inflacija pomeni, hitrejše naraščanje denarja v obtoku od rasti proizvodnje. Nujno je torej zmanjšati potrošnjo vseh vrst od osebne (plače), skupne (zdravstvo, šolstvo, kultura, sociala), splošne (proračuni: občinski, republiški in zvezni),

do investicijske. Katero najprej, to je dilema, da zmanjšanje različnih vrst potrošnje ne bi negativno vplivalo na splošno gospodarsko rast v državi.

Drugi element je delo. Več, boljše in kakovostnejše je treba delati v Jugoslaviji. Nelogično je, da bi se količina in kakovost proizvodov zmanjševala, mi pa bi se borili proti inflaciji. Za Jugoslavijo je namreč značilno, da družbeni produkt pada. Šele ob predpostavki, da ti dve kategoriji kreneta v pravo smer, lahko pričakujemo, da se bo rast inflacije ustavila in se začela zmanjševati.

Tu pa je začetek procesa razločevanja med dobrimi in slabimi delavci, med dobrimi in slabimi podjetji. Nujno je torej boljše delavce bolje na-

graditi in končno le dobremu zagotoviti delo. To pa niti najmanj ni enostavno, ker bo to povzročalo težje socialne pretrese.

Tudi objektivno so v Jugoslaviji razmere težke, ker živimo v različnih pogojih, ki so posledica zgodovinskih, razvojnih in še katerih danosti. Ne bi smeli pričakovati, da bodo vsi ljudje enako mislili, da bodo imeli vsi enake poglede na določeno stvar ali problem. Je pa stvar človeškega razuma, da se med seboj dogovarjajo in najdejo skupni jezik za strateške usmeritve. Po mojem je pre malo pripravljenosti za strpen pogovor pri vseh od severa do juga, od vzhoda do zahoda.

In kakšen je položaj PERUTNINE znotraj Jugoslavije?

Kar se tiče PERUTNINE, ne moremo mimo jugoslovskega perutninarstva. V letu 1988 so jugoslovski perutninarji proizvedli 300.000 ton piščančjega mesa in 5 milijard kon-

Zunanja ureditev nove klavnice perutnine.

prizadete plače. Kako bo torej s klavnico in osebnimi dohodki ob tej že kar ekstremni inflaciji?

Ali je treba še enkrat govoriti o nujnosti te investicije? Mislim, da ne!

Investicija, ki smo jo načrtovali v višini 70 milijard dinarjev in za njo položili temeljni kamen lani 12. maja, teče skladno s predvidenim načrtom. To pomeni, da so dokončana gradbeno inštalacijska dela, zaključujejo zunanjo ureditev in smo pred začetkom montaže strojev in naprav. Upamo, da bomo investicijo dokončali do novega leta. Dodati je treba zelo pomembno dejstvo, da nismo prekoračili začetne načrtovane vrednosti investicije kljub strašni inflaciji. Če nam bo uspelo izposlovati oprostitev carine za uvoz opreme, na tem intenzivno delamo, sem prepričan, da bo investicija zaključena v okviru načrtovane vrednosti.

Za tiste firbce, ki si prizadevajo ustvarjati malodušje samo vprašanje: »Kdo pa je danes v Jugoslaviji še začel in dokončal investicijo z načrtovanim denarjem?«

Kar se osebnih dohodkov tiče, inflaciji pariramo. Celo več so se OD povečali od stopnje inflacije, OD pa so se povišali tudi za več kot je porasla vrednost trdnih valut. Kar se tiče pogledovanja »čez plot« drugih, naj raje sleherni pogleda kako je dosegel plan. V prvem polletju v PERUTNINI ni bil v celoti dosežen. Samo z zmanjšanjem mortalitete (pogina), ki je izjemno visoka, le za 2 odstotka, bi lahko privedli več piščancev, za 26 milijard din (novih seveda) v letu. To pa je toliko kot znašata dve mesečni plači vseh zaposlenih v PERUTNINI. In kje še leži denar za boljše osebne dohodke v PERUTNINI:

- a) boljši izplen v klavnici le za 1 % bi nam dal, povečal dohodek za 17 milijard din;
- b) za 1 % boljšo konverzijo bi nam vrglo preko 5 milijard din;
- c) eno jajce — boljša nesnost starih staršev, bi nam dalo pol milijarde din;
- d) eno jajce — boljša nesnost staršev, bi nam dalo dodatno milijardo din;

e) boljša valilnost na valilnici Turnišče le za en odstotek, bi nam dala 2,9 milijarde din;

f) in le za 1 % dvigniti ceno perutninskega mesa, ki ga proizvede PP, bi nam dalo dodatno 13 milijard din.

Komentar je odveč. Tudi ni dileme, da je nadaljnji razvoj podjetja nujen. Večkrat je bilo govora tudi o prehodu v mešano podjetje, delniško družbo. V kolikšni meri lahko PERUTNINI pomaga pri razvoju takšna oblika organiziranosti?

Vsako podjetje, ki (poskuša) stagnira samo eno leto, Bog ne daj več, je lahko zapisano usodni napaki. Če se danes ne razvijaš in ne dosegaš novih znanj pomeni katastrofo za vsako podjetje, za tako veliko hišo, pa še toliko bolj. Zavedamo se pomena in teže investicije na mesni industriji, da pa zato naslednje leto ne bi stagnirali in ne bi zanemarili predelave in prodaje, razmišljamo o ustanovitvi mešanega podjetja. To nam omogoča novi zakon. Slastništvo nad delom proizvodnih in prodajnih sredstev s tujcem bi nam v vsakem primeru prineslo nekaj novega svežega denarja za investiranje v predelavo in prodajo. Prineslo bi tudi novega znanja, novih možnosti prodaje, seveda pa je zelo pomembno, da se PERUTNINA Ptuj skupaj s perutninarstvom Slovenije in Jugoslavije znajde po letu 1992 v sodelovanju z razvitimi deželami Evrope.

V skladu s temi cilji se pripravljamo in se dogovarjamo s tujci o možnosti oblikovanja

mešanega podjetja, v katero bi PERUTNINA vložila del svojih proizvodnih zmoglosti, tujec pa denar. Trenutno so v teku samo še razgovori. Do končnih predlogov in rešitev še nismo prišli. Delavskemu svetu jih nameravamo ponuditi konec avgusta ali v začetku septembra.

Izvedli smo reorganizacijo delovne organizacije, ki naj bi prinesla nove možnosti za hitrejši razvoj. V teku je izvedba že sprejete mikroorganizacije. Govora je o tajnosti OD. Vse to delavce bega, jih spravlja v neko negotovost. Kaj praviš na to?

Ko govorimo o reorganizaciji podjetja, s tem pa organizaciji vodenja, ki ga omogoča Zakon o podjetjih, je treba čvrsto pribiti, da se je končno pričel proces ločevanja dveh funkcij: funkcija vodenja podjetja in proizvodnje ter odgovornost za to vodenje je ena plat medalje in druga samoupravno sprejemanje odločitev o strategiji razvoja podjetja. Zakon, s tem pa tudi akti podjetja, daje vse več možnosti glavnemu direktorju, oziroma poslovodnemu odboru, zlasti pri predlaganju strokovnih rešitev, načrtovanja organizacijskih shem vodenja proizvodnje, kadrovskega zamenjav in ne nazadnje tudi pravico razporejanja delavcev.

Vse te pravice, zlasti pa odgovornost, imajo za cilj, da dosežemo še boljše produktivnost, še boljše proizvodne rezultate, finančne uspehe, s tem pa tudi boljše plače.

Skrajni čas je, da se v delovni proces uvede več reda

Med pripravo načrta za ogled možnih lokacij za reprodukcijski center.

zumnih jajc. Perutninarska proizvodnja pa je ob vsem tem na robu rentabilnosti. V prvem polletju letošnjega leta je že precej zgubašev. Proti jugu jih je vse več. Vzroki so v glavnem v dragih surovinah, katerih cene se dnevno spreminjajo, pa tudi v slabih proizvodnih rezultatih.

V PERUTNINI Ptuj dobro vemo koliko jajc mora znesti kokoš moške in koliko ženske linije starih staršev, koliko kokoši staršev. Vemo kakšna mora biti valilnost in kakšni so osnovni normativi brojlerske reje. Če vsega tega ne dosežemo, je izguba na dlani.

Proizvodni rezultati perutninarske proizvodnje v Jugoslaviji pa so zelo različni tako pri proizvodnji jajc kot pri porabi krme, ki je zelo različna širom po deželi. Najboljša podjetja dosegajo 160 jajc po kokoši, najslabša le 140 pri proizvodnji valilnih jajc za brojlerje.

Za kg prirasta brojlerjev pokrmijo najboljši manj kot 1,90 kg krmil, najslabši pa celo prek 2,30 kg. Kdor ne dosega ustreznih proizvodnih rezultatov pa ne more pričakovati dobrih finančnih rezultatov in ne zaslužkov. Ni se torej treba vselej jeziti na državo, mi pa smo se že navadili misliti, da je vedno za vse kriva država.

Izgleda, da inflacije še lep čas ne bomo spravili v realne okvire, zanesljivo pa ne do dokončanja investicijskih del pri modernizaciji klavnice. Nekateri razmišljajo, da je to prevelik zalogaj, ki ga ne bomo zmogli in da bodo zato

Podelitev priznanj najuspešnejšim delavcem in kooperantom za 20-letno kooperacijsko sodelovanje.

in discipline. Ta cilj, katerega sem prepričan bomo dosegli z nagrajevanjem, kjer bodo osebni dohodki poslovna tajnost, na višino pa bo vplivala razvrstitev po stopnji — nivojih odgovornosti in **delo vsakega posameznika**, ne pa kvalifikacija. Preprosto rečeno, plača bo odvisna od količine jaja po kokoši pri Mariji, za razliko od Francke. Nič več izgovarjanja in iskanja krivcev za slabe proizvodne rezultate pri drugih. Razmišljam, da bi na tak način dobri delavci lahko dosegli vsaj 30 odstotkov višjo stimulacijo kot sedaj.

Sama tajnost OD ne sme ustvarjati strahu. Obstaja pravilnik in s tem možnost pritožbe, če bo kdo prepričan, da ni dobil zaslužene nagrade.

Inventivna dejavnost ni zavidanja vredno razvita, kako jo spodbuditi?

Sem velik pristaš ustvarjalnega dela in mislim, da ga je v hiši premalo. Premalo je pobud za izboljšanje proizvodnega dela. Sedaj je priložnost za vsakega, ki meni, da zna in zmore več kot mu nalagajo dnevne obveznosti, naj to pove — predlaga.

Res pa je, da je v hiši preveč nekorektnega ljubosumja. Češ: »Kaj se ta spet sili«. Mislim, da moramo ustvarjati vzdušje, da tudi skozi nagrajevanje inovacijskih predlogov naredimo razlikovanje med dobrimi in slabimi, da boljše nagradimo koristne inovacijske predloge in na ta način spodbudimo vse tiste, ki znajo več od povprečnih.

Za uspešen razvoj podjetja so zelo pomembni kadri. Veliko štipendiramo, če pa stro-

kovnjak odide s firme, največkrat nimamo enakovredne zamenjave.

Precej nas je v podjetju, raznovrstni smo po strokovni izobrazbi, ko pa človek išče ljudi, ki bi se bili pripravljene še posebej izpostaviti na zahtevnih delih vodenja proizvodnje in strokovnih služb, pa sem često pred težavo koga predlagati na zahtevna mesta da bi bili pri vodenju podjetja čimbolj uspešni. Tudi možnosti nagrajevanja strokovnih delavcev s sedanjim pravilnikom, so močno omejene. Razlika od 100 do 200 točk ni nobena razlika v nagradi, da bi se nekdo posebej izpostavil v obsegu dela in teži odgovornosti.

Sami veliko štipendiramo. Vsako leto imamo okoli sto štipendistov. Kar pridno jim omogočamo opravljanje pripravniškega staža. Doslej še nismo nobenega odklonili. Trudimo pa se, da pripravnika preiskujemo ali bo dober ali slab delavec in se na osnovi tega odločimo, če ga velja zaposliti ali ne.

Sam pa sem zopet trdno prepričan, da je za pridne, delovne in sposobne ljudi v PERUTNINI vedno dovolj dela.

»Če bi nevoščljivost gorela, bi ne potrebovali kurjave« radi rečemo. Nedvomno je, da so uspešni gospodarstveniki bolj izpostavljeni govoricam s ceste kot drugi. Tudi tebe radi obravnavajo. Kako to vpliva na tebe?

Neutemeljeno govoričenje, prenašanje čenč po metodi »baba čula — baba rekla« je izraz nekega socialnega stanja. V glavnem primitivnega.

Nekaj pa je tudi posledica človeške narave od hudomušnosti, škodoželjnosti do zlobe. Žal je tako, da se obrekovalec največkrat ne želi dokopati do resnice. Često mu bolj ugaja pol resnica, nekaterim pa celo laž.

Sam sebi bi rekel, da sem postal na vse to, kar se o meni govori od zloglasne »afere« z gumami do mercedesa, rahlo imun. Živim po zelo preprosti logiki, ki so mi jo vcepili starši, da mi je lastna vest vodilo v življenju. Če bi me mogla in morala prizadeti sleherna »raca«, bi se v takšnem vzdušju težko napačal za nove in nove uspehe v kolektivu.

S hitrimi koraki se bližamo novemu stoletju in tudi tisočletju. Smo takorekoč na pragu tisočletja. Kako ob tem razmišljaš o strateški usmeritvi PERUTNINE Ptuj?

Perutnina mora tudi v naslednjem stoletju zadržati primat v perutninarski proizvodnji tako v Sloveniji kot Jugoslaviji. Moramo se vključiti v mednarodne gospodarske tokove. Sam sem prepričan, da bi nam modernizirana mesna industrija tako klavniški del kot predelava, za katero pravkar pripravljamo projekt razvoja, solidno zastavljena živa proizvodnja tako v starševskem delu kot v starševskem in v razviti kooperaciji ob modernizirani, marketinško usmerjeni prodaji v naslednjih letih mogla nuditi solidno perspektivo. V tem kontekstu modernizacije hiše, ki jo tudi slepec lahko vidi, seveda ne smemo pozabiti na tokove razvoja perutninarstva Jugoslavije. Za to moramo biti nekoliko bolj odprti kot smo bili doslej in videti svo-

jo šanso tudi v integracijskih procesih. Pa tudi v prodaji znanja.

Za konec še to. Znano je, da si zagovornik hitre pomoči delavcem ob velikih nesrečah. Takšna je nekatere naše delavce in kooperante doletela ob pustošenju zlasti haloških predelov med nedavnim neurjem. Bil si na dopustu, ko je divjala vodna ujma pa si se od tam telefonično zanimal kakšno je stanje, ko si iz medijskih poročil izvedel za tragedijo. Kakšna bo torej pomoč najbolj prizadetim?

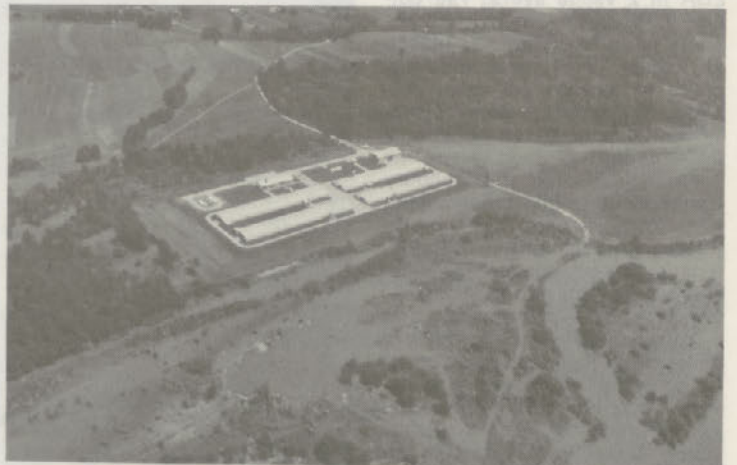
Kar se vodne ujme tiče, lahko rečem, da sem se s kolegi s poslovnega odbora dnevno pogovarjal, kaj se dogaja v hiši in kaj je z našimi delavci in kooperanti.

Sicer pa bomo delavskemu svetu na julijski seji ponudili predlog pomoči našim delavcem in kooperantom, ki so bili prizadeti z vodno ujmo. Predlog pomoči je zasnovan na osnovi ogledov povzročene škode, ki jih je opravila naša strokovna komisija. Trudili smo se, realno oceniti škodo pri posameznih delavcih in kooperantih. Škoda je ocenjena in predlagamo, da s približno 10 odstotki višine nastale škode pomagamo pri sanaciji. Naj pripomnim, da so škode ocenjene med 25.000.000 in 100.000.000.—dinarjev. Tudi prek sindikata teče aktivnost za pomoč.

Prepričan sem, da so tisti, ki so jih begale govorice, da bi barka PP mogla toniti pod težo investicije, dobili dovolj jasno sliko, da temu ni tako. Mislim, da je sleherni dobil pregled, kje PERUTNINA objektivno je in kakšna je usmeritev razvoja podjetja!

L. C.

Po neurju se je predsednik poslovnega odbora živo zanimal, kakšne so posledice vodne stihije v Perutnini in pri delavcih.

VEČ ZNANJA - USPEŠNEJŠI RAZVOJ

Kdor ne gre naprej, nazaduje.

Za doseganje boljših proizvodnih in ekonomskih rezultatov je nujno iskati vedno več znanja. Že ljudski rek pravi: »Koliko znaš, toliko veljaš.« Ta rek še vedno drži, še več, postal je nujnost za slehernega in za vse.

Znanje za napredek in razvoj pa lahko iščemo pri razvitejših, zato strokovni delavci Perutnine sodelujejo na raznih seminarjih, sejnih in drugih oblikah dopolnilnega usposabljanja.

V času od 16. do 20. maja je na enem takih seminarjev pri firmi Aubor Acres v Ameriki sodeloval podpredsednik PO za proizvodnjo dr. Roman GLASER.

Povzemamo nekatere dele njegovega poročila o sodelovanju, ki ga je podal po vrnitvi.

Firma AAF Inc. (Arbor Acres farm, Inc.) Glastonbury ZDA, je organizirala v času od 16. aprila do 20. maja 1989 tradicionalni že 23. seminar za vodilne delavce o vodenju proizvodnje v perutninarstvu.

Tečaja se je udeležilo skupaj 21 udeležencev in sicer:

1 iz Argentine, 2 iz Brazila, 1 iz Gvatemale, 1 iz Japonske, 2 iz Filipinov, 1 iz Jugoslavije, 1 iz Koreje, 1 iz Peruja, 3 iz Tajvana, 2 iz Zambije in 6 iz ZDA.

Na univerzi Connecticut Storrs so štiri tedne potekala predavanja iz različnih področij perutninarstva: biologije perutnine, tehnologije valjenja, tehnologije reje perutnine, proizvodnje, prehrane, zdravstvenega varstva in sanitacije, laboratorijske diagnostike, ter analize poslovanja in osnov iz računalništva. Na seminarju je predavalo 66 različnih strokovnjakov AAF, univerz Connecticut, Georga in Boston ter predstavniki različnih proizvajalcev opreme za perutninsko proizvodnjo in laboratorijsko diagnostiko.

V ZDA je približno 3.500 univerz in visokih šol, univerza Connecticut je ena od večjih. Na njej študira 15.000 študentov stopnje dipl. ing. in podobno, 5.000 študentov na magistrski in doktoratu znanosti in 10.000 dijakov srednjih šol. Univerza je bila ustanovljena leta 1881 in na njej predava približno 2.800 predavateljev z akademskim naslovom doktor znanosti, različna poglavja iz naravoslovnih, tehničnih, socioloških in umetnostnih znanosti.

V sklopu univerze je urejena knjižnica z vsemi edicijami iz ZDA in z vsega sveta. Vse edicije so bodisi v originalu ali posnete na mikro filme, CD plošče ali kasete. Vse znanstvene razprave je možno tudi takoj presneti. Knjižnica je vsem obiskovalcem odprta 24 ur na dan, 7 dni v tednu.

Firma AAF Inc. Glastonbury Connecticut je bila ustanovljena leta 1937, ko so štirje bratje Saglio, ki so emigrirali iz Italije, ustanovili sadjarsko proizvodnjo. Od tod tudi ime firmi Arbor — drevo, Acres — površinska mera.

Hannry Saglio je leta 1939 iz linije White Plymouth Rock osnoval prve linije iz katere se je naslednjih 12 let razvijala prva linija plemenskih nesnic Arbor Acres White Rock. Leta 1951 se je z uspehom, ki ga je dosegel v

perutninski proizvodnji odločil, da opusti vso ostalo proizvodnjo in se usmeril le v perutninarstvo. S tem se je Arbor Acres kot kompanija razvijala in po letu 1958 preselila s svojimi proizvodnimi obrati starih staršev na jug v ZDA v države Alabama, Georga in Missisipi. Danes prodaja firma Arbor Acres plemenski material v 27 deželah sveta in distribuira starševski material v več kot 60 držav sveta in na vseh pet kontinentov. Poleg perutninske proizvodnje v smislu plemenskega materiala ima firma v svojem sestavu tudi firmo za proizvodnjo plemenskega materiala puranov, ki je locirana v Kaliforniji in se imenuje Nicholson. Pred petimi leti je Arbor Acres z selekcijo uspel komercialno rediti losose na področju Kanade. Danes predstavlja ta oblika proizvodnje približno 20 % komercialnega uspeha kompanije. Zraven tega ima AA tudi proizvodnjo konzumnih jajc preko svojih linij AA Brown in HARCO. V področju države Connecticut je danes lociranih 46 manjših farm, ki so pretežno v leasing

odnosu (dolgoročni najem) in tu redijo le tako imenovane pedigre linije (osnovne matične linije). V Glastonburiju sta dve valinici, kjer se vali celotni genetski material AA farm.

AAF ima sedaj 2/3 ameriškega trga, medtem ko imata Hubbard in Cobb do 10 %.

V letu 1988 je imela AAF čisti dobiček 4,5 mio \$.

NEKATERI POGLEDI NA LABORATORIJSKO TESTIRANJE JAT NA MG IN MS

MG in MS sta virusom podobna mikro organizma, ki ju skupaj prištevamo v skupino mycoplasma. Organizmi so manjši od bakterij, pa večji od virusov in nimajo celične stene.

Danes poznamo več kakor 20 različnih serotipov (tipov povzročiteljev bolezni) pri pticah, vendar kaže, da sta za kokoši patogeni le MG in MS, ki povzročata bolezen Mycoplasmosis.

Mycoplasmosis je bolezen, ki se lahko prenaša preko jajc ali direktno od živali do živali. Izgube, ki nastajajo zaradi mycoplasmoze so predvsem: slaba rast živali, slaba konverzija hrane, boleznih dihal in sklepne infekcije. Posledica pa je zaostanek v rasti, zvišana mortaliteta in zaplemba brojlerjev v klavnici zaradi kroničnih sprememb. Pri nesnicah so izgube predvsem v slabi nesnosti in slabši valilnosti jajc.

Različni poskusi terapije z antibiotiki, segrevanja jajc, diping in v različne antibiotike, pa dajejo le slabe rezultate in ne nazadnje so zelo dragi. Zaradi tega je preprečitev bolezni edina osnova za vsako rejo nesnic. Sestavni del borbe proti zatiranju mycoplasmoze je strogo upoštevanje

zahtev in izolacija objektov in zaposlenih ter načrtno testiranje krvi na prisotnost mycoplasme. Danes strokovnjaki po svetu svetujejo testiranje živali po sedmih tednih starosti vsake tri tedne in sicer 2 % živali na objekt.

Aglutinacijski test, ki ga uporabljajo tudi v svetu je enostaven in lahko izvedljiv. Kljub temu pa od časa do časa nastajajo dvomljive reakcije. V primeru, da se to primeri je potrebno test ponoviti z drugimi serijami antigena ali pa izvesti HI (inhibitijski haemaglutinacijski) test.

Izolacija mykoplasme pa zahteva specialno izobražen kader in posebno opremo laboratorija, pogosto pa tudi dolgo časa (od 1—3 tednov), da lahko izoliramo mikroorganizme.

V primeru suma na okužbo pa seveda na izvid dolgo ne moremo čakati. Sodobna diagnostika z Elisa napravo pa po začetnih euforičnih podatkih ne daje zanesljivih rezultatov. Znanstveniki smatrajo, da Elisa antigeni za MG in MS še niso do kraja izpolnjeni, zraven tega pa so za vsakodnevno uporabo zelo dragi.

Kakor koli že, klasični aglutinacijski test na plošči je danes še vedno zelo efektiven, z predpostavko, da je izveden natančno in skrbno.

Po odvzemu krvnih vzorcev, le-te ni potrebno takoj ohladiti. Zlasti v hladnih zimskih dnevih je vzorec dobro dati na temperaturo 20—30° C za 2 uri, preden jih ohladimo. To pospeši odločitev krvnih elementov od krvnega seruma.

Preden pričnemo s testom aglutinacije morajo biti antigen serum in plošča za izvedbo testa segreti na sobno temperaturo.

Da pridobimo na času in da izključimo dvomljive reakcije,

Vhod na farmo skozi razkuževalno postajo. Na posnetku avtor teksta in fotografij.

Blairsville: razkuževalna zgradba za razkuževanje avtomobilov ob vstopih na farmo in v valilnico

opravimo na različnih ploščah istočasno test na MG in MS. Reakcijo prečitamo v času dveh minut.

Posebno po vakcinacijah, zlasti s posebej obdelanimi vakcinami pa lahko dobimo nespecifične reakcije. Zaradi tega so Japonski raziskovalci ugotovili, da lahko z dodajanjem enake količine konjskega ali svinjskega seruma k piščančjemu serumu, te nespecifične reakcije izključimo.

Dr. Rene Larose, direktor laboratorija AAF Glastonbury, pa je uvedel modificirano metodo tako, da inkubira tako pomešan serum na sobni temperaturi in centrifugira pri 3600 obratih eno minuto. Tako pridobljeni serum praktično popolnoma izključi nespecifične reakcije.

SPAFAS INCORPORATED LABORATORIJ

Dne 3. maja 1989 smo v okviru seminarja obiskali tudi enega od laboratorijev družbe Spafas Incorporated, Norwich Connecticut. Tu smo si ogledali hleve za rejo SPF živali in valilnico za SPF jajca. Obiskali smo tudi laboratorij za pridobivanje antigenov in serumov za diagnostiko različnih bolezni.

Pred več kot 27 leti je pričela družba SPAFAS (SPECIFIC PATHOGENFREE AVIAN SUPPLY) proizvajati visokokvalitetne aviarne antigene in antiserume. Ti proizvodi so kaj hitro našli svoje mesto v intenzivni rejji perutnine. Tako je Spafas postal prvi komercialni proizvajalec SPF (prosto specifičnih bolezni) piščančjih embriov.

Danes si sodobne perutninske proizvodnje brez natančnega spremljanja imunološkega statusa plemenskih jat ni moč zamisliti. V tem je velik pomen te družbe.

Spafas trenutno v velikem številu držav sveta ponuja 19 perutninskih antiserumov in 37 perutninskih antigenov za diagnostiko vseh najpomembnejših bolezni perutnine.

BROJLERSKA PROIZVODNJA V ZDA

Danes predstavlja proizvodnja brojlerjev v kmetijstvu ZDA eno od pomembnejših vej proizvodnje.

Največja proizvodnja brojlerjev je locirana na jugu ZDA predvsem v državah Georgia, Alabama, Missisipi, N. Carolina in to

predvsem zaradi klimatskih razmer in ekonomskih dejavnikov.

V ZDA je udeležba najpomembnejših proizvajalcev brojlerjev po vrstah za leto 1988 približno taka:

ODSTOTKI BRO

AA	34 %
IN HOUSE	5 %
HUBBARD	4 %
COBB	3 %
OSTALI	6 %

V svetu je razporeditev proizvodnje brojlerjev po kontinentih naslednja:

SEV. AMERIKA	31 %
EVROPA	26 %
LAT. AMERIKA	18 %
AZIJA	17 %
AFRIKA	5 %
OSTALI	3 %

NAJVEČJI PROIZVAJALCI BROJLERJEV V ZDA ZA LETO 1988

Tedensko zaklanih živali (v mil. kom)		
TYSON FOODS, INC.	(na 1. mestu)	13,9
SEABOARD FARMS OF ATHENS	(na 10. mestu)	2,9
SIMMONS INDUSTRIES, INC.	(na 19. mestu)	1,5
PERUTNINA PTUJ	(za primerjavo)	0,543

20-LETNO GIBANJE KONZUMACIJE PERUTNINSKEGA MESA IN OSTALEGA MESA V ZDA

	BRO	KOKOŠI	PURANI	GOVEDINA	TELETINA	SVINJINA
1970	36,8	3,6	8,0	84,0	2,4	62,3
1980	47,0	3,1	10,5	70,5	1,5	68,3
1988	62,4	2,7	16,5	71,8	1,5	63,7
Spremembe v %						
od 1970-1989	+75,8%	-25,0%	+102,5%	-20,6%	-41,7%	+0,8%

SESTAVA PRODAJE BRO

LETNO	CELI	RAZREZ	PREDELAVA
1962	83	15	2
1970	70	26	4
1980	50	40	10
1988	19,5	57,0	23,5
1990 predvidoma	18,0	56,0	25,0

NEKAJ NAVODIL SANITACIJE VALILNIH JAJC

Na farmah AAF polagajo veliko pozornost sanitaciji valilnih jajc. Naj naštejemo nekaj pomembnejših faktorjev:

1. Talna jajca se ne valijo, ker je slaba kvaliteta DSP.
2. Jajca se pobirajo najmanj 4 x dnevno.
3. Jajca ne smejo ostati preko noči v gnezdu.
4. Redno med pobiranjem jajc si delavci razkužujejo roke.
5. Stalno sprejanje jajc v hlevu s kvarternimi amonijevimi

spojinami z dodatkom 2,5 % H₂O₂.

6. V valilnici 1 x tedensko kontrolirajo sanitacijo jajc z odtiskom jajc na agar ploščo — 1 jajce iz vsakega zabočka.
7. Po prihodu jajc v valilnico jih razkužijo z penasto raztopino kvarternih amonijevih spojin segreto na 19—20° C.
8. Izredno stroga sanitacija ljudi ob prihodu v valilnico.
9. Dnevno pranje in razkuževanje valilnice in opreme v njej.

NADZOR NAD PODGANAMI IN MIŠMI

Skozi zgodovino so bile podgane stalni spremljevalci človeka. Ti glodalci predstavljajo največjo skupino sesalcev na svetu. Njihovo število se približuje tretjini celotne živeče populacije sesalcev na zemlji.

Znano je, da podgane in miši prenašajo na ljudi in živali 36 različnih bolezni. Med temi so: salmoneloza, steklina, tularemija, leptospiroza, ameboidna dizenterija, tifus, zlatenica, trihineloz, rikecijske bolezni itd. Podgane in miši so tudi gostitelji in prenašalci 18 različnih vrst bolh, uši, pršic in klopotov.

Glodalci večino rejcev perutnine resno vznemirjajo in jim predstavljajo velik problem. Danes se uporablja več komercialnih mešanic za vabe, ki jih dobavljajo strokovne službe in farmaceutske industrije. Vse to pa je zelo drago in tudi pogosto ne daje vidnih rezultatov.

Zato so v farmah nesnic v ZDA poizkušali oblikovati lastne vabe. To mešanico sestavlja 44 % tehničnega cinkovega fosfida in kikirikijevo maslo. Cinkov fosfid, je hitro delujoča substanca z letalno dozo 40 mg na kg. Povzroča poškodbe srca, prebavnega trakta in jeter. Če kombinirajo cinkov fosfid in kikirikijevo maslo (1/5 funta cinkovega fosfida in 20 funtov kikirikijevegamasla) dobijo vabo, ki je privlačna za podgane.

Vabe postavijo v kontejnerje (14 x 10 x 8 cm) pod deske, vsakih 15—20 čevljev, povsod v krmilnem prostoru. Vabe tedensko kontrolirajo, čistijo, in ponovno nastavljajo. Kot pri vsaki vrsti zatiranja glodalcev, je tudi ta proces, ki teče dalj časa.

Ugotovili so, da je s to metodo kontrola glodalcev boljša, vendar ne tako dobra, kot so pričakovali. Zaradi tega so se pred približno 8 leti odločili za nadzor nad glodalci z uporabo mačk. Še danes se v strokovnih krogih širom sveta okrog tega vrstijo različne polemike.

Na začetku so uporabljali vse mačke, ki so jih imeli na razpolago. Kmalu pa so na osnovi pridobljenih izkušenj pričeli uporabljati le mlajše samice, nekaj samcev pa so obdržali za reprodukcijo.

Preden pridejo mačke na območje farme, jih pregleda veterinar, ki jih dehelmintizira (odstrani želodčno črevesne zajedalce) in vakcinira proti steklini, kugi, mačjemu vnetju sapnika, panleukopeniji. Cena veterinarskih storitev za eno mačko je bila leta 1980 5 dolarjev, danes pa znaša 10 dolarjev.

Mačke naprašijo s 5—10% sevin prahom (pitroid) in jih poškrbijo s sintetičnim piretrinom (tudi za zatiranje zunanjih zajedalcev) in jih zapro v kletke za 7—10 dni. V začetku so imeli za mačkečasne hišice, eno večjo ali dve manjši. Le-te so služile začasen dom za mačke med časom, ko so dajali živali v jato ali med zdravljenjem, ko so jih odvzeli iz jate. Te hišice so postavili nad tlemi, da bi tako preprečili vnose različnih bolezni. Hišice so bile premične, tako, da so jih lahko premikali vsake dva do tri tedne. Dokler so bile mačke v kletkah, so jih prašili proti ektoparazitom, (zunanjim zajedalcem) vsakih 7—10 dni.

Mačke preselijo v hleve s perutnino, ko so le-te stare dva

Alberville: Farma in razkuževalna baraka

Posvetovanje o uravnavanju osvetlitve pri reji perutnine

V prvem tednu junija letos je bilo na Biotehniški fakulteti posvetovanje o uravnavanju osvetlitve pri reji perutnine. Pozornost je bila usmerjena v programe prekinjenega osvetljevanja brojlerjev, kjer so bile prikazane nekatere naše izkušnje. Kot je znano, se prekinjeni programi osvetljevanja pri nas le redko uporabljajo, ker objekte za rejo brojlerjev osvetljujejo kontinuirano oziroma 24 ur dnevno (ponekod z eno urno prekinitvijo). Prekinjeno osvetljevanje priporočajo tudi tehnologije za nekatere

provenience piščancev. Tako daje na primer Arbor Acres naslednjo novo možnost osvetljevanja v tehnologiji reje brojlerjev: 1 do 2 uri svetlobe, ki ji sledi 2 do 4 ure teme skozi ves turnus pisanja. Pri uporabi reostatov naj znaša jakost svetlobe 40 do 60 W na 20 kvadratnih metrih talne površine (2—3 Lx) v prvih štirih dneh, kar omogoča piščancem dober začetni start. Po tem času je potrebno jakost svetlobe postopoma zniževati na 15 W na površini 20 kvadratnih metrov (0,75 Lx).

Seveda se postavlja vprašanje, kakšne so prednosti prekinjenega osvetljevanja brojlerjev? Najpomembnejša prednost je velik prihranek električne energije. Ta je tolikšen, da bistveno zmanjša

diplomant Višje agronomske šole, v sodelovanju s pospeševalno službo. Rezultati meritev so pokazali, da kooperanti različno osvetljujejo objekte oziroma, da od 11 rejcev štirje osvetlitev v objektih ne zmanjšujejo.

Osvetlitev objektov in proizvodni rezultati reje pri posameznih kooperantih.

Seдем kooperantov, ki piščance ne osvetljujejo premočno in osvetljevanje postopoma zmanjšujejo, je doseglo v povprečju nekaj višjo živo težo piščancev in malo nižjo konverzijo krme. Kooperant B je v drugi polovici turnusa pital piščance skoraj v temi.

(Nadaljevanje s 5. strani)

tedna. Število mačk za en hlev varira od 2—4. Danes smatrajo, da je dovolj ena mačka na 2000 živali. Ko mačke preselijo v hleve s perutnino, jih imajo v posebnih hišicah. Predvidijo tudi posebne »četrti« za hranjenje, nego in spanje mačk. V prostoru za krmiljenje so postavili ograjene viseče kletke. V vsako postavijo posodo z vodo, hrano in blazino. Skrbnik v te kletke nastavlja vodo in hrano, ter periodično napraši blazino s sevin praškom. Mačke ostanejo v ograjenem področju naslednjih 8—10 tednov. Ko so jarke dovolj velike (12 tednov), skrbnik pušča viseče kletke ponoči odprte, tako da lahko mačke svobodno lovijo na celotnem področju. Podnevi mačke zaprejo nazaj v kletke. Pomembno je, da mačke ne zapuščajo hleva.

Mačke hranijo vsak dan in vsaka dobi približno 4 inče hrane. Tako porabijo na leto za hrano mačk približno 50 dolarjev.

Mnogi menijo, da se mačka poleni, če jo hranimo. Vendar so ugotovili, da to ni tako, če mačke pravilno hranimo in skrbimo.

Danes po približno 8 letih uporabe mačk za zatiranje glodalcev, imajo na območju kompleksa farm zgrajena posebna poslopja kjer mačke po izvzemu iz objektov veterinarsko sanitarno obdelajo. V obratih s perutnino so po uporabi mačk našli le zelo malo znakov, ki bi kazali na prisotnost podgan in miši. Smatrajo, da s pravilno vodenim pro-

gramom zatiranja glodalcev z mačkami lahko kontrolirajo oz. zatirajo podgane in miši, če že ne bolje kot s predpisanimi sredstvi za zatiranje glodalcev, pa vsaj z manj dela in manj stroški.

Ocena populacije podgan in miši glede na nekatere znake:

1. Če nikoli ne vidimo podgan, vidimo pa njihova znamenja jih je 1—100.
2. Če vidimo podgane občasno ponoči jih je 100—500.
3. Če jih vidimo občasno podnevi in pogosto ponoči jih je 400—1000.
4. Če se večkrat pojavljajo podnevi jih je najmanj 5000.

NAMESTO ZAKLJUČKA:

Vodenje proizvodnje nesnic je v najboljšem primeru težavno opravilo.

Ključ do uspešnega rezultata je v pozornem spremljanju celotnega procesa vzreje in proizvodnje.

Noben tehnološki program sam po sebi ne more zmanjšati pozornosti pri spremljanju posamezne jate.

Le dobro poučen in odgovoren delavec lahko natančno spremlja jato v proizvodnji in na koncu največ prispeva k realizaciji dobre tehnologije.

Sodelovanje na Arbor Acres seminarju mora ostati sestavni del izobraževanja delavcev Perutnine Ptuj, zaposlenih na odgovornih mestih v proizvodnji.

Dr. Roman Glaser

Objekt pripravljen za vhlevitev DSP

Kooperant	Osvetlitev (Lx)			Povprečna teža v kg	Konverzija kg	Število vhlavljenih piščancev
	1. meritve	2. meritve	3. meritve			
A	2,55	1,42	1,53	1,66	1,89	28000
B	2,54	0,67	0,38	1,72	2,00	17000
C	7,46	1,01	0,63	1,70	1,85	28000
D	2,07	3,78	1,67	1,78	1,85	18000
E	3,54	1,02	1,86	1,94	1,84	10500
F	5,10	1,25	1,34	1,73	1,89	28000
G	4,96	1,00	1,72	1,81	1,87	13500
				1,76	1,88	
H	7,26	2,26	6,83	1,79	1,88	28000
I	2,24	1,65	8,96	1,67	1,89	28000
J	6,21	5,57	6,51	1,75	1,93	14500
K	3,26	7,17	6,20	1,62	1,86	14000
				1,70	1,89	

stroške osvetljevanja. Naslednja prednost, ki je bila dokumentirana iz domačih izkušenj, je manjša poraba krme. V razgovorih se je potrdilo, da je manjšo porabo krme pripisati manjšemu raztrosu krme, saj piščanci nimajo časa, da bi krmo razmetavali; ko je svetlo, samo jedo, v temi pa samo ležijo in se ne gibljejo, kar tudi delno prispeva k manjši porabi krme. V objektu mora biti dovolj krmilnikov, saj ob svetlobi vsi piščanci vstanejo in istočasno jedo. Ko žarnice ugasnejo, mora biti v objektu popolna tema, ker sicer prekinjeno osvetljevanje ne daje pričakovanega učinka. Pri pregledu nekaterih proizvodnih rezultatov je bil ob prekinjenem osvetljevanju zmanjšan tudi pogin živali. Prednosti za uvedbo prekinjenega osvetljevanja je torej dovolj, da bi jih veljalo uveljaviti pri tehnologiji reje brojlerjev.

Na posvetovanju pa je bilo slišati tudi »slabo stran« prekinjenega osvetljevanja brojlerjev, ki je naša domača značilnost in se nanaša na slabo kakovost žarnic. Pri nenehnem prižiganju in ugašanju žarnic jih namreč mnogo pregori. Za preprečevanje te »slabe strani« je bila na posvetovanju predstavljena naprava domačega proizvajalca, tako imenovani regulator svetlobe, ki je prirejen za kratke cikle svetlobe in teme; ker omogoča postopno ohlajevanje žarnične nitke pri ugašanju svetlobe preprečuje s tem pregorevanje žarnic.

Sicer pa na posvetovanju ni bilo novosti glede jakosti osvetljevanja in enakomernosti osvetlitve v objektih za rejo brojlerjev, kar pomeni, da še nadalje velja pravilo, da mora biti osvetlitev v začetku reje intenzivnejša, proti koncu pisanja pa se jakost svetlobe zmanjšuje. Svetloba mora biti v objektu tudi enakomerno razpršena.

Kakšno je osvetljevanje v objektih za rejo brojlerjev je pokazala analiza na področju TOK Kooperacija Perutnine Ptuj. Meritve osvetljenosti objektov pri 11 kooperantih je opravil M. Kekec,

je doseglo v povprečju nekaj višjo živo težo piščancev in malo nižjo konverzijo krme. Kooperant B je v drugi polovici turnusa pital piščance skoraj v temi.

Pri meritvah osvetljenosti objektov pa so bili opaženi tudi mnogi vplivi, ki se odražajo predvsem na enakomernost osvetljevanja. Ti vplivi so naslednji:

— v objektih, kjer je osvetlitev naravna (okna) in umetna in ležijo v smeri sever-jug, sončni žarki bolj direktno prodirajo v notranjost kot pri objektih v legi vzhod-zahod;

— objekti so na tisti strani, kjer so nameščena okna, praviloma svetlejši;

— pri objektih, kjer sveži zrak prihaja v objekt skozi odprtine v poroliti opeki, je lažje doseči enakomernost osvetlitve;

— rejci poleti odpirajo vrata, kar povzroča zelo neenakomerno osvetljevanje;

— vidne so tudi razlike v osvetljevanju med etažami v istem objektu. Rejci namreč preko reostatov regulirajo svetlobo enako v pritličju in v zgornji etaži. Strop v zgornji etaži pa je običajno višji, ker prehaja v ostrešje in so tudi žarnice višje nameščene. V pritličju so stropi tudi svetlejši, tako je odboj svetlobe lahko različen;

— v prvih 14. dneh je viden vpliv stelje. Pri lesnih oblancih je odbojna površina velika, piščanci pa majhni. Drugače je pri temnih sončničnih luskah;

— na osvetlitev vplivajo tudi nihanja napetosti v električni napeljavi;

— rejci različno oskrbujejo svetilna telesa, to je čiščenje žarničnih stekel in pravočasna zamenjava pregorelih žarnic;

— neenakomerno osvetljevanje v objektih lahko povzroča tudi okolica, kar je opaziti pri objektih z okni. Ob mnogih farmah so posajena drevesa, ki na tisti strani s krošnjami zastirajo okna.

Dr. Nada ZORKO

Nova priložnost za večjo porabo piščančjega mesa v ZR Nemčiji?

Proizvodnja perutninskega mesa se v ZR Nemčiji prilagaja povpraševanju na trgu. Poraba pita-
nih piščancev se je od leta 1984,
ko je znašala 5,9 kg po prebivalcu,
do leta 1988 povečala na 6,5
kg. Povpraševanje po »belem
mesu«
še narašča, vendar je pri
tem največ povpraševanja po pu-
ranih, poraba mesa brojlerjev pa
bolj ali manj stagnira. Približno
eno leto je tudi rentabilnost pro-
izvodnje vprašljiva. Še pred tre-
mi leti je rejcu z 20.000 brojlerji
v turnusu ostal letni zaslužek
38.000 DEM. Cena mesa je bila
višja, cena krme pa nižja kot v
minulemu letu. V sedanjih ekono-
mskih razmerah se pitanje
piščancev splača rejcem, ki so
zgradili hleve pred 10. ali 15. leti
in so že odpisani; ostane jim
10—15 Pfenigov po piščancu.
Letno vhlavljuje 7 krat, ker pi-
tajo samo 38 dni. Pridobivanje
novih rejcev je vezano na razme-
roma visok riziko investicij, ki
znašajo za hlev za 20.000 piščan-
cev od 200 do 270.000 DEM. Ra-
zen tega so pogodbeno vezani

na klavnice, ki morajo biti v od-
daljenosti do 50 km. Obstoj klav-
nice — če je že v taki bližini —
pa v današnjem času dolgoročno
ne jamči nihče.

Prav ti ekonomski pritiski na
rejce (ki se odražajo podobno tu-
di v poljedelstvu, kjer je zaradi
presežkov trend v ekstenzivnost)
so pospešili iskanje novih teh-
nologij za proizvodnjo predvsem
kakovostne hrane. Hitro pitane-
mu piščancu iz »brojlerskih to-
varn«
namreč vedno bolj odreka-
jo kakovost. Sicer pa je celotna
kmetijska proizvodnja, od živino-
reje do rastlinske pridelave, po-
novno odkrila »kmečko«
proiz-
vodnjo in se vanjo vse bolj tudi
usmerja. Raziskovalci tržišča so
že zdavnaj spoznali, da je večja
poraba perutninskega mesa tes-
no povezana z njegovo dietetič-
no vrednostjo, ki je pomembna
za zdravo prehrano ljudi. V stra-
tegiji prodaje piščančjega mesa
zato zavzema vidno mesto pou-
darek na naravni hrani, ki ne re-
di in ne škoduje zdravju.

Vključevanje sedanje intenziv-
ne brojlerske proizvodnje v take
koncepte pa celo za ZR Nemčijo
ni niti preprosto, niti poceni.
Rejci sprejemajo predloženo pre-
strukturiranje proizvodnje s pre-
cejšnjim nezaupanjem in zaen-
krat le v omejenem obsegu. »Na
deželi zrejen piščanec, krmljen s
kakovostnim zrnjem brez dodat-
nih pospeševalcev rasti«
se po-
teguje za trg in je za 2 DEM po
kg dražji od farmskega. Pitanje
piščancev traja seveda dalj časa,
poraba krme (ki pa je lahko čer-
nejša!) je večja. K boljši kakov-
osti piščančjega mesa prispevajo
tudi klavnice, ki investirajo v su-
ho hlajenje piščancev. S tem se
vsrkana voda, ki pri vodnem hla-
jenju mesa znaša okoli 5 %, zni-
ža na okoli 1,5 %.

Če je »naravni piščanec«
samo modni val v sedanjih ekono-
mski situaciji ali pa nakazuje smeri
za razvijanje novih tehnologij,
bo kmalu pokazal čas.

Dr. Nada Zorko

NA SEJMU OPREME ZA PROIZVODNJO KRMIL

V času od 22. do 25. maja 1989
je Univit Ljubljana organiziral
strokovni ogled sejma v Utrechtu
na Nizozemskem, ki se ga je
udeležilo 67 predstavnikov slo-
venskih podjetij. Med njimi tudi
Anton Pišek in Jože Bračić iz To-
varna krmil. (Povzemamo poro-
čilo o tem dobro organiziranem
ogledu sejma namenjenega
stroki.)

Sejem »Victam«
že desetič
razstavlja opremo za industrijo
proizvodnje krmnih mešanic.
Prejšnja leta je bil Victam iz-
ključno sejem opreme, naprav,
surovin in dodatkov za proizvo-
dno krmil. Zadnja leta je sejem
razširil dejavnost še z drugimi
vrstami industrije, kot so:

- mletje in proizvodnja mlinov
- skladiščenje in transport
- proizvodnja sladkorja
- industrija škroba
- proizvodnja ribjih mok
- mlečna industrija
- industrija olja in masti

Celotna površina razstavljenega
prostora meri 90.000 m² in je
v celoti pokrita. Na sejmu sode-
luje prek 350 firm iz 30 držav.
Predvsem sva se osredotočila
na:

- briketirne linije,
veliko zanimanje obiskovalcev
je bilo predvsem za CPM bri-
ketirke. Novejšim tipom bri-
ketirk se valjčki nastavljajo
pnevmatsko.
- STORK-ova linija za kontinu-
irano tehtanje med transportom,
n. pr. med sprejemom v
silose ali iz selosov do me-
šanja in podobno.
- kontinuiran mešalec od fir-
me Ruberg.
- firma Awila je razstavljala
mline, transportne polže, ele-
vatorje in krmilno tehniko.
- firma Walter pa predvsem
horizontalne hladilnike, venti-
latorje, briketirke s proizvo-
dno matric in valčkov, ki pre-
našajo mokasto krmo v ma-
trice za briketiranje.
- firma Klein Borculo je na se-
jmu predstavljala serijo mli-
nov — kladivarjev.
- proizvodnjo matric in valčkov
visoke kvalitete pa firma
Graf.
- procesno avtomatiko je raz-
stavljala firma Bühler.
- Sulzer Escher Wyss pa hladil-
no tehniko (Granifrigorje itd.).

Ogledali smo si tudi tovarno
krmil v predmestju Utrechta. Ka-
paciteta tovarne je 1000 t/dan,
proizvajajo pa v glavnem krmila
za govedo. 80 % proizvodnje iz-
dajajo rinfuzo, 20 % pa še ovre-
čujejo in sicer po 25 kg. Mešajo
v dveh 2 tonskih mešalcih. Pro-
izvodnja je v celoti briketirana.

Pri krmilih za perutnino upo-
rabljajo do 25 % tapioke, za go-
vedo pa do 45 % tapioke. Tapi-
oko dobijo že zmleto, saj jo me-
ljejo že v luki.

Kot za druge, tako je tudi za
naju omenjeni sejem bil koristen
pregled o stanju opreme za pe-
rutninsko dejavnost na evrop-
skem tržišču.

Delegacija iz Kraljevine Tajske pri nas

V dneh od 29. junija do 2. ju-
lija se je v Sloveniji mudila vi-
soka delegacija Kraljevine Taj-
ske, ki jo je vodil gospod UDORN
TANRISUNT HORN, namestnik
ministra za kmetijstvo. Člani de-
legacije so bili še:

- He Mister PRAMUAL NAVA-
BUSYA, ambasador Kraljevine
Tajske, v Beogradu
- Gospod ZVONKO VOLAJ, ča-
stni konzul Kraljevine Tajske
- dr. RIKSH SYAMANDANDA,
generalni direktor ministrstva
za kmetijstvo
- dr. VITON KHUMNIRDPECH,
generalni direktor sektorja za
poljedelstvo v sektorju za
kmetijstvo

- Gospod THANA THONGTAN,
direktor sektorja za mednaro-
dno sodelovanje — sekretar
delegacije
- Gospa NISA SHEANAKUL, taj-
nica ministrstva za kmetij-
stvo — prevajalka za angle-
ščino
- Gospod SEMPARADIT PIAN,
poročnik

Delegaciji so priključeni trije go-
spodarstveniki.

Spremljali pa so jih še pred-
stavniki republiških organov s
področja gospodarstva.

Med obiskom v Sloveniji je de-
legacija obiskala več najpomemb-
nejših kmetijskih in drugih pod-
jetij, se seznanila s proizvodnimi

dosežki in možnostmi za proiz-
vodno ali trgovinsko sodelovanje.

V soboto 1. julija je delegacija
obiskala tudi Perutnino. Sprejel
jo je podpredsednik PO zadolžen
za proizvodnjo dr. Roman GLA-
SER, ki je članom delegacije
predstavil podjetje. S proizvod-
nim programom in dosežki so se
seznanili med ogledom filma, ki
leto prikazuje.

Sledil je razgovor o uporabi
topioke v krmilih in uvoz te su-
rovine ter o možnostih sodelova-
nja na področju piščančjereje.
Zato je v razgovoru sodelovalo
več strokovnih delavcev Peruti-
ne.

Guestje so bili z obiskom izre-
dno zadovoljni.

ČESTITKE NEVERČANOM ZA 30 LET OBSTOJA

Bilo je junija 1959, ko so nas nekaj perutinarjev poklicali na republiško združeno zvezo Slovenije v Ljubljano. Predsednik upravnega odbora tov. More nas je čakal v zadružni bajti zvečer ob 22. uri. Povedal nam je, da je v Neverkah na razpolago vojaški kompleks s številnimi objekti za katerega nimajo interesa tradicionalna slovenska podjetja (Iskra, predelovalna industrija). Iz tega kompleksa bi naredili perutninsko farmo za milijon kokoši! Poudarba nas je vznemirila.

Takoj naslednje dneve smo odhajali v Neverke na ogled in meritve. Strokovno nas je vodil asistent prof. Jelačina iz Agronomске fakultete, danes že pokojni, Pavel KUMP. Sodelovala je tudi ing. Milka HALERJEVA. Zdi se mi, da smo ocenili zmogljivost v številnih »romantičnih« hišicah v parku in delavniških halah le za 50.000 kokoši! S tem si seveda nismo pridobili pri politikah strokovnega renomeja. Kljub temu smo v nekaj dneh prevzeli ključne od JLA (govorilo se je o kupčiji za 50 stanovanj). Ustanovili smo »Kras« perutninarstvo Pivka, pozneje pa Zavod za perutninarstvo in pričeli z izdelavo investicijskega programa. Začeli smo tudi s proizvodnjo. V Zalogu smo odbirali jarkice od brojlerjev in jih vozili v Neverke. Nabavili smo tudi nekaj jarkic New Hampshire, februarja 1960 pa smo tudi uvozili starše iz Švice.

Ing. Slavko Štante (prav tako pokojni) in tov. Vidmar sta z nami pripravila investicijski program za naložbe. K sodelovanju smo povabili vse kar smo poznali: tov. Zdravko Petana, nekdanjega direktorja Posavje iz Brežic za direktorja, Vjekoslava Kukurina iz Reke, za vzrejo nesnic, Lojzeta za valilnico iz Loč, Cilko za vzrejo piščancev, pozneje še veterinarja dr. Baša, Drobničeva in Milkovičeva. Skupno z domačini Dolganovimi, Čehom, Zafredom, Samso, Biščakovimi, Štradijotom, Pavzinom, Smrdeljivima in številnimi drugimi iz bližnjih in oddaljenih vasi smo začeli na novo orati perutninsko in perut-

Oktober 1959 je bila ustanovljena sindikalna podružnica. Peti od leve spodaj direktor Zdravko Petan, v tretji vrsti v sredini pa avtor članka, ki je bil tudi prvi predsednik podružnice.

ninarsko ledino. Še danes se spominjam odgovornosti in skrbi ali bomo s perutninsko dejavnostjo zadovoljili domačine in jim zagotovili primeren kos kruha?

Od takrat do danes, v 30 letih se je veliko naredilo in spreminilo. Neverke so postale sigurno, akumulativno in najuglednejše podjetje na nerazvitem Brklinskem. Novo dejavnost smo z domačini hitro obvladali od tehnologije, organizacije do marketinga, kljub nekaterim lokacijskim pomanjkljivostim. Res, da je bilo veliko težav od pomanjkanja vode, izkušenj, pomanjkanja kadrov do iskanja pravega razvojnega koncepta. Neverčani danes proizvajajo blizu tretjine perutninskih proizvodov v Sloveniji in so tretji največji proizvajalci perutninskega mesa v Jugoslaviji. Zato si čestitke za prehojeno pot v samo 30 letih iskreno zaslužijo.

Neverke so tudi draga šola slovenskega perutninarstva. Predragi koncept vzrejališč v nadstropjih Zaloga so plačale z vsi-

ljenimi, prepoceni rešitvami. Prav iz dveh ekstremnih odločitev se je nadaljeval racionalnejši razvoj pri ostalih in ne samo slovenskih podjetjih. Tudi koncept lastne selekcije je bil plod zanesenjaštva in ozkih nerealnih ambicij.

Ob uspešnem jubileju Neverk bi lahko na Plasnko poslovni skupnosti perutinarjev Slovenije razmislili ali ni jubilej Neverk naš skupni jubilej slovenskih perutinarjev? Vsi smo nastajali z intenzivno farmsko proizvodnjo okrog te obletnice. Ptujčani smo začeli s programom dve leti po prej, ki pa ga republika takrat ni odobrila. Zaloška farma je bila zgrajena leto pred Neverkami. Ptujška Perutnina je začela z intenzivno zidavo leto do dve pozneje od Neverk, Pomurci pa nekaj let pozneje. Dogovorili bi se lahko za skupen praznik slovenskih perutinarjev, če že ne na podjetniški osnovi, pa vsaj na stanovski. Starejšim bi se tako skupno oddolževali za pripad-

nost, mlajšim pa bi dali pogum za bodočnost. Verjetno prihaja čas, ko se bomo morali poslovno bolj povezovati.

Eden od ameriških pionirjev perutninske teorije prof. Charles je dejal pred 50 leti, da »perutninarstvo ni dejavnost, kjer je lahko vsakdo uspešen!« (Commercial Poultry farming). To se potrjuje tudi v Jugoslaviji, saj smo uspešni v glavnem le slovenski perutinarji in delno Zagorci ob enaki »dogovorni ekonomiji«. Uspešni smo, ker smo vrnilli vse kredite, razvili nekaj tisoč delovnih mest, najuspešnejše smo rešili proizvodno ekonomske odnose s kmeti, proizvedemo največje viške mesa v republiki, imamo in obvladujemo najnaprednejšo tehnologijo, kjer je osnova znanost Združenih držav Amerike. Zato smo ena od redkih dejavnosti, ki se bo lahko brez večjih težav vključila v 21. stoletje.

Ali lahko kdo oporeka čestitki ob tako uspešni obletnici?

Slavko BRGLEZ

Sedanja upravna stavba ob prevzemu od JLA

Prvi »vzorčni« kokošnjak kjer so bile stene iz trstike, kritina pa iz slame. Zgrajen je bil v dolinici parka. Vzrejne razmere v zimski burji so bile »nepozabne«. (Vse fotografije foto: Slavko Brglez)

Naši upokojenci

Jože Reisman

Čas, ta neusmiljeni preganjalec, tako hiti mimo nas, da se tega največkrat zavemo šele takrat, ko se zgodi nekaj nevsakdanjega.

Tudi mi smo se tega zavedali, ko se je 21. maja Jože Reisman poslovil od nas, ker se je po dolgih letih trdega dela invalidsko upokojil.

Jože Reisman je kot mladi kmetijski tehnik začel nabirati prve delovne in življenjske izkušnje leta 1951 v takratnem samostojnem Kmetijskem gospodarstvu v Zavrčju. Zlasti ga je zanimalo vinogradništvo, kjer je žel lepe uspehe in prejel že kot mlad strokovnjak odlikovanje — red dela s srebrnim vencem.

Leta 1970 se je zaposlil v Perutnini kot vodja farme Breg, ker pa se je takrat začela močno razvijati kooperacijska reja, kjer so bili prepotrebni uspešni in sposobni kadri, je že 1972. leta bil imenovan za direktorja Kooperacije na Hajdini — kasneje Temeljna organizacija koope- rantov.

Dasiravno sežejo prvi začetki kooperacijske reje v Perutnini v leto 1965, je bila ta dejavnost v polnem razmahu ravno v času, ko je prišel za direktorja tov. Reisman. Takoj se je vključil v intenzivno iskanje in pridobivanje novih interesentov za kooperacijsko sodelovanje. To pa niti slučajno ni bilo enostavno delo. Intenzivna reja piščancev pri nas še ni imela tradicije, kmetje pa so imeli pred očmi neuspelo združništvo, zato so bili nezaupljivi. Piščance so takrat pitali v raznih adaptiranih objektih, oziroma prostorih, celo po podstrešjih. Jate so bile maloštevilne. Okoli 500 kljunov pa tudi več. Oprema je bila enostavna, zato je bilo delo izključno ročno in naporno. Vse to je vplivalo na začetne odnose s kmeti — kooperanti in veliko potrpežljivega dela je bilo potrebno, da so si v kooperaciji pridobili zaupanje.

K temu je v veliki meri pripomogla skrb za nenehno izpopolnjevanje opreme, dosledno delo strokovnih služb, uvažanje avtomatizacije in sistema obra-

čunov. Pri tem ni možno spregledati odločnega, doslednega in zavzetega, zato pa uspešnega vodenja direktorja. Rejni objekti so postajali vse večji in modernjši.

V tem času je tudi naša družbena ureditev dosegla nove razvojne oblike, zato je bilo treba slediti družbenemu razvoju in z veljavno zakonodajo razvijati tudi kooperacijske odnose. To je pred Jožeta in kolektiv postavilo nove zahtevne naloge. Prav v kooperacijski reji se prepletajo silnice med privatnim in družbenim sektorjem. Mnogokrat je bila prisotna privatna miselnost nasproti družbenim usmeritvam v delovni organizaciji. Pri tem pa je bil še pomemben cilj podjetja, uspeti, strokovno pomagati, da so kooperanti osvojili hitro se razvijajočo tehnologijo reje in sledili sodobnemu načinu gradnje in opremljanja hlevov.

Ob vsem tem je bilo treba razvijati samoupravne odnose med delavci in kooperanti ter si prizadevali dvigniti družbenopolitično zavest kooperantov. Uspeh ni izostal. Še posebno pomembno je bilo to, da so se uspeli tudi samoupravno in politično organizirati. Za tak uspeh pa je bilo treba izredno veliko delati na terenu z ljudmi najrazličnejših interesov in pogledov. Zlasti težko je bilo takrat, ko so nastopile težave v reji. Takrat je bilo treba poslušati vse mogoče obsodbe, psovke in niti groženj ni manjkalo. Tudi vremenskih prilik ni bilo možno izbirati. Vse to pa je Jožetu Reismanu močno načelo zdravje.

Po letu 1979 je po dolgotrajnem zdravljenju lahko delal le polovični delovni čas. Njegove bogate izkušnje in znanje, saj je med tem ob delu končal še višjo agronomsko šolo, pa so v Kooperaciji znali ceniti, zato so mu zaupali delo svetovalca direktorja TOK.

Jože je bil vseskozi tudi aktiven družbenopolitični delavec. Opravljal je mnoge pomembne in odgovorne funkcije v Zadrugi zvezi Slovenije. Bil je član izvršnega odbora občinske konferen-

ce SZDL Ptuj in Občinskega sveta za kmetijstvo. V Perutnini je bil predsednik delavskega sveta delovne organizacije, opravljal pa je še mnoge druge naloge.

Zelo narobe bi bilo, če vas ne bi spomnil, da je Jože bil eden najprizadavnejših sodelavcev uredništva Ptujkega perutninarja. Že za 2. številko Perutninarja, ki je začel izhajati sredi 1977. leta, je pripravil prispevek »Kooperacijska proizvodnja piščancev v prvem polletu 1977«. Kasneje skoraj ni bilo številke v kateri ne bi pripravil prispevka namenjenega zlasti kooperantom.

Za njegov pomemben prispevek zlasti za razvoj kooperacijske reje, pa tudi za razvoj Perutnine kot celote, za razvoj kmetijstva in širše družbene skupnosti je prejel mnoga priznanja, med drugimi tudi plaketo Zadrugne zveze Slovenije.

Za tako obsežno in odgovorno delo je potrebno veliko volje in energije. To zmore le človek z veliko znanja in močno voljo. Prav ti vrlini pa sta lastni Jožetu. Novih in novih moči si je nabiral ob sprostitvah, ko se je v skopo odmerjenem prostem času predajal svojim konjičkom. čim vrtom, zlasti s sadnimi dreveliki. Veliko si je dal opraviti z doma-vesi, z ribištvo, zelo pa je užival ob dobri glasbi.

Sedaj, ko se je upokojil bo imel več časa za razvedrilo in vsi upamo, pa tudi želimo, da se mu bo zdravstveno stanje izboljšalo. Verjamejo pa, da bo le našel čas in prišel kdaj med nas. Seveda tudi uredništvo Perutninarja pričakuje še kakšen prispevek.

Jože! Zdravja in prijetnih dni ti želimo!

Sodelavci in Uredništvo Perutninarja

Rozika Lončarič

Odhod v pokoj je za človeka ena od prelomnic na življenjski poti, ki pa jo ljudje različno doživljajo. Eni se tega odhoda bolj, drugi pa spet manj veselijo, ker

se bojijo živjeti v novo situacijo, na katero se je potrebno dobro pripraviti.

Rozika se je za ta korak odločila sama, pač zato, da bi z nekoliko zrahljanim zdravjem mogla še nekaj let preživeti v pokoj, ki si ga je po 30-letnem, ne preveč lahkem delu zaslužila.

Slovo od aktivne delovne obveznosti in številnih delovnih tovarišev pa vendarle ni za nikogar lahko. Vse to smo doživljali skupaj 7. aprila ob Rozikinem slovesu. Prijetno razpoloženje, ki ga je aprilsko sončno popoldne polepšalo, ni moglo docela prikriti kančka bolečine, ki jo takšno slovo prinaša. Saj smo z Roziko kar celih 16 let skupaj premagovali obveznosti dela v našem knjigovodstvu. Rozika je vseh 16 let delala na saldokontiranju dobaviteljev.

Za njeno odgovorno delo in pristen odnos do sodelavcev smo se ji iskreno zahvalili. Zaželeli smo ji, da delovno dobo v penziji ponovi in če ji bo zdravje dopuščalo, naj še nekaj let prida.

Sodelavci

Polaganje keramičnih talnih oblog v proizvodni dvorani nove klavnice je sedaj že »zgodovina«

NAJUSPEŠNEJŠI V MINULEM LETU

Predstavljamo vam sodelavce in kooperanta, ki ste jih v posameznih proizvodnih enotah ocenili kot najprizadevnejše in najuspešnejše v letu 1988.

Milan BOMBEK, delavec — mazač v Tovarni krmil. Delati je začel že v stari mešalnici leta 1963. Takrat je bilo zelo težko delati, zatrjuje Milan. Takrat so mešali krmo še za živino, ne le za perutnino. Surovine so v glavnem dobavili ovrečene in je bilo treba zvlačiti v skladišče velike količine težkih vreč. Tudi delavnik ni bil urejen. Delati je bilo treba začeti kdaj tudi ob 4. uri zjutraj, da se je delavnik »zavlekel« čez 8. uro pa je bil pogosti primer. Kdaj bo treba začeti z delom naslednji dan, so izvedeli komaj ob odhodu z dela.

»Z novo tovarno so se te stvari v glavnem uredile. Dobili smo tako imenovane rinfuza vagone, ki se mehansko praznijo, zato je delo v fizičnem pogledu neprijetno lažje. Je pa zahtevnejše. Zlasti je potrebno posvečati veliko skrbi rednemu vzdrževanju strojev in naprav.«

V reorganizacijo podjetja zaupa. »V Perutnini sem doživel že šest reorganizacij in nikoli ni šlo na slabše. Zato ni razloga, da bi ne zaupal v odločitve. Res pa je, da jaz na svojem delovnem mestu ne čutim nekih sprememb.«

O priznanju pa takole: »Zame je bilo to veliko presenečenje. Ponosen sem na to, da je moje delo opaženo. Seveda pa tudi denar prav pride.«

Anica PODGORŠEK, je skupinovodja in skladiščnica na farmi Mala vas. Seveda sodeluje pri vseh delih na farmi, vse od leta 1984, ko se je tu zaposlila. Kakšno je njeno delo sprašujete? Skrbi za pripravo objektov, za vhlavitve. Ob vhlavitvi je treba vse dragocene ameriške piščančke natančno prešteti in dokumentirati. Ker so utrujeni od dolge poti jih je treba takoj ročno napojiti. Ko se odpočijejo in znajdejo v novem okolju, dobijo hrano.

Tudi kasneje sodeluje pri vseh delih, saj so na farmi le štiri krmilke in vzdrževalec. Do štirih tednov piščančke ročno krmijo, zato je včasih treba razložiti kar

čedne tone krme. Anica je zadovoljna z delom in nima kakih posebnih težav. Takole pravi: »Malo nas je. Smo kot družina, zato imamo dobre medsebojne odnose, kar pozitivno vpliva na delo in proizvodnjo. No tudi v družini pride kaj navzkriž. Dela je pa v reprocentru povsod veliko.«

Veseli jo, da se vedno več pozornosti posveča ohranjanju

zdravja delavcev. »Veste sem še mlada in nimam posebnih težav. Poznavajoč delo in pogoje dela pa sem prepričana, da to vpliva na zdravje, zato je taka skrb nujna.«

Da so izbrali v proizvodni enoti Stari starši prav njo ji ni povsem jasno. »Mislim, da je reprocenter oziroma PE Stari starši zelo mlad kolektiv in je zato bilo težje izbrati kot drugod. Vsekakor je to za mene mlado delavko veliko priznanje.«

Ivan MOHORKO, dela v Perutnini od 1975. leta kot pralec in pomožni vzdrževalec na farmi Trnovec v PE Starši. Njegovo delo je: pranje objektov, razkuževanje, notranji prevoz, sodelovanje pri pripravi objektov za vhlavitve. Po potrebi pomaga vzdrževalcu, če ga ni pa ga nadomešča, koliko pač zmore.

Delo ima rad. Takole pravi: »Rad delam, zato mi ni nobeno delo težko niti zopno. Če se primeri okvara v dela prostem nam požira povišanja plače. Največkrat se kaj takega primeri zaradi trganja krmilnih trakov.«

O težavah takole razmišlja: »Draginja nas pesti. Inflacija nam požira povišanje plače. Najbrž bi bilo kaj več denarja, ko bi ne gradili tako pomembnega objekta kot je klavnica. Zavedamo pa se, da je ta investicija za nas življenjskega pomena. Da bolje razumemo zadeve veliko pripomorejo Informacije, ki jih kar pogosto in sproti dobivamo. Začuden smo bili, ko smo o požaru na POM dobili informacije v biltenu že naslednji dan.«

Priznanje mu veliko pomeni, saj je to odraz spoštovanja njegovega dela. »Denar sicer prav pride, vendar ga porabiš in ga ni več« je zaključil Ivan.

Miran KEKEC, je še zelo mlad delavec v PE Brojlerji. Je elektrotehnik, ki je opravil pripravniški staž na farmi Sela, nakar je postal vojak. Po vrnitvi od vojakov pa dela na farmi Breg kot vzdrževalec elektronaprav.

Da so njega izbrali je bil zelo presenečen. »Sem član IO sindikata in smo se pogovarjali, da bi pri izboru dali prednost starejšim delavcem. Najbrž je na odločitev vplivalo to, da si prizadevam pogrutati kako novost. Vsekakor sem bil vesel.«

Miran je naredil že nekaj inovacij, med temi je najpomembnejša menjava smeri vrtenja ventilatorjev. Sedaj imajo možnost poleg izčrpanja zraka iz objekta, sveži zrak tudi vpihovati. Ta možnost vpliva na zmanjšanje pogina in kapi. Njegove inovacije so povezane tudi z njegovim hobijem. Njegova konjička sta namreč elektronika in nogomet.

Ker rad nekaj snuje tudi poudarja, kako potrebna je investicija. »Investicija je nujna. Brez napredka ni razvoja, ni prihodnosti in ne preživetja. Tudi inventivna dejavnost je nujnost, ki

jo je treba nenehno krepiti. Sam se zavzemam za to in upam, da bo še kaj novosti.«

Štefan LAURA, vodja skladišča repromateriala, embalaže in potrošnega materiala, je bil izbran za najuspešnejšega v PE Perutninska klavnica. Štefan pravi, da je v tem skladišču vse, razen mesa in izdelkov. Krepko prek 1000 vrst blaga imajo, celo rezervne dele za potrebe vzdrževalne službe.

V Perutnino je prišel s Petovje leta 1970. Najprej je bil skladiščnik perutninskega mesa. »Sedaj mi to prav pride, ker sem prej delal z mesom. Sedaj vem kaj bodo v proizvodnem procesu potrebovali. Vem tudi, koliko bo sporednih količin, recimo drobovine po posameznih vrstah. Lažje torej sledim potrebam, tudi glede pravočasnih naročil od embalaže do etiket.«

Spregovoril je tudi o počutju delavcev v kolektivu. »Nekih velikih nezadovoljstev ni, izgleda pa, da imamo nekega kibica, ki prinaša najrazličnejše neresnične vesti, vendar nikoli nihče ne izve, kdo je vest prinesel. Tudi neki vpliv psihoze množice se čuti. Recimo, če ena delavka reče, da so rokavice slabe, bodo jutri vse negodovale pa čeravno imajo najboljši material. Potrebno je tudi poudariti, da se veliko delavcev huđuje na tiste, ki imajo slab odnos do dela, do delovnih sredstev in do opreme. Pozitivni odnos bi morali še bolj krepiti, saj recimo plastična vrečka za pakiranje piščanca že stane 200.— din. Morali bi torej skrbeti, da ne bi bila brez potrebe nobena uničena.«

O nagradi je bil kratek. »Ko sem izvedel za nagrado, mi je bilo neprijetno. Priznanja sodelavcev je vsak vesel, toda ne več ali ti je bilo podarjeno ali zasluženo. V 650-članskem kolektivu je namreč še precej ljudi, ki bi si priznanje in nagrado enako zaslužili.«

Janko DOLŠAK, je bil ocenjen, da je minulo leto najuspešnejši kooperant. Dolšaka smo predstavili kot enega uspešnejših kooperantov že leta 1978. Med najboljšimi je ostal do letos in ni čudno, da se je znašel med nagrajenci.

Takrat pred enajstim leti je dejal: »Veste, ko smo začeli rediti piščance smo vsaj začeli normalno živeti. Haloška zemlja je skopa in večkrat smo komaj preživeli. O šolanju otrok niti misliti nisva upala. Sedaj imamo novo hišo, otroci študirajo, dva štipendira Perutnina in tako sva prepričana, da bodo lahko vsi živi normalno življenje in da jim skorja kruha ne bo tako trda kot je bila nama.«

Njegove želje so se uresničile. Štirje od otrok so doštudirali in so že po službah, dve dekleti še pridno študirata na visokih šolah. Eden je končal srednjo, dva višjo, trije bodo kmalu z visoko izobrazbo. Ena jo je že končala.

»Veste na otroke sva z ženo Marjeto ponosna. V štali so se naučili biti pridni. Pomagati so morali pri vseh opravilih, ki so jih zmogli. Zato tudi v šoli in družbi niso imeli težav. Otroke je treba naučiti delati pa ni nobenih težav. K njihovim dosežkom je veliko pripomogla štala. Naučili so se pošteno delati pa tudi denar je prišel iz nje.

Ko s ponosom gledam svoje otroke, kako postajajo krepki in poštenu državljanji mi je žal, da se mladi tako malo odločajo za otroke. Ko sem bil jaz prvošolček nas je bilo 30—40 v razredu, lani pa le 5«.

Pa pogledjmo rejne rezultate, ki so odločali o izboru najuspešnejšega kooperanta. V letu 1988 so vhlavili 116.117 kljunov. V starosti 41 dni so oddali 108.962 piščancev v skupni teži 204.528 kg. Pri 6,16 % mortaliteti je to poprečna teža 1,88 kg s konverzijo 1,81 kg za kilogram prirasta. S temi rezultati je dosežen faktor uspešnosti 2.386.

»Ja, če pišete o uspehu je treba reči, da je nagrado pravzaprav zaslužila žena. Lani sem se namreč invalidsko upokojil. Sicer pa so tudi otroci pomagali kadar so bili doma. Torej je to priznanje uspešni družini«, je bil skromen sogovornik. Tudi nagrada sta si zakonca razdelila.« Ne-

kaj sva dodala in kupila ženi Marjeti v spomin na to priznanje ogrlico, meni pa zapestno uro.«

Ker se je sin Janez, sicer agronom, odločil da bo prevzel farmo, se namerava tudi gospodinja čez kakšno leto starostno upokojiti. Zaslužno, saj sta se nagarala skozi vsa ta desetletja.

Jakob KLEMENČIČ, viličarist v PE Predelava. V Perutnini dela že štirinajst let. Pravi, da je v začetku bilo hudo. Vozi se iz Podgorca in je moral 8 km do železniške postaje peš. Tudi viličarji so bili stari iztrošeni, pa zaščitnih oblačil ni bilo. Sedaj je čisto drugače pravi. V tem času so odprli veliko avtobusnih linij in ni treba več pešačiti. Dobil je novega viličarja, na voljo so zaščitna oblačila, edino temperaturne razlike so velike. Opravlja notranji transport za potrebe predelave in pri njegovem delu se hitro menjavajo izredno nizke temperature v hladilnicah in vročina poletnega dne zunaj na odprti razkladalni rampi.

Z veseljem pričakujem novo klavnico. »Potem se bo tudi v predelavi lahko kaj uredilo. Sedanja očitno ni bila grajena za tolikšno proizvodnjo, ker so hodniki ozki, lomljeni s samimi koti, giblje pa se na tem prostoru veliko ljudi in to je težava v notranjem transportu.«

Medsebojni odnosi trdi, da so zadovoljivi, ko bo stekla proiz-

vodnja v novi klavnici pa verjame, da se bodo še izboljšali.

O nagradi je zaključil: »Ne vem kako so se odločili ravno zame. Marsikateri bi še to zaslužil. Vsekakor pa človeku godi, če ti kolektiv zaupa.«

Zdravko BRATUŠEK, je voznik kamiona v PE Promet. Pred 12 leti je začel z dvotoncem za dostavo krmil, kasneje pa je dobil kamion za prevoz krmil v razsutem stanju (rinfuza). To je bistvena razlika, saj ni treba več čakati na nakladanje in razkladanje vreč.

Pravi, da se na delu dobro počuti. S kooperanti nima problemov. Težave so le z ozkimi dovoznimi cestami do nekaterih kooperantov. Zlasti nastopijo težave pozimi in ob slabem vremenu. Tako je bilo tudi po nedavnem neurju, ko so ponekod bile ceste dobesedno razorane, do nekaterih kooperantov pa kakšen dan sploh ni bilo možno pripeljati.

Ocenjuje, da je zdravstvena preventiva nujna, čeprav njega zdravje dobro služi, vendar je veliko del, ki vplivajo na zdravstveno stanje po daljši delovni dobi.

O nagradi pa tole: »Denar je uporabna vrednost za človeka. Priznanje je trajna vrednost. Zato sem srečen in ponosen, da sem bil izbran. Ne vem pa, kako to, da so se odločili ravno za mene, ki sem še relativno mlad voznik.«

Martin MIKŠA, klepar, namestnik vodje ključničarske delavnice v PE Servis.

Pred 15 leti je prišel iz Elektrokovinarja. Od takrat dalje opravlja vsa potrebna kleparska dela. »V starih delovnicah smo imeli zelo slabe pogoje dela. V novih so pogoji ugodni vendar je oprema v glavnem ista. Skrajni čas bi bil, da bi jo malo posodobili. Ko bo dokončana investicija, bo morebiti tudi za to kaj denarja«, razmišlja Mikša.

Vzdrževalno delo je opravljal po vseh proizvodnih enotah pa tudi za vsako delo je bilo treba prijeto ne le za kleparsko. Pravi, da je največja težava v tem, da v enotah naročajo delo prepozno, takrat, ko bi moralo že biti opravljeno.

O reorganizaciji podjetja ne razmišlja veliko, razvoj pa ocenjuje kot nujnost. Takole razmišlja: »Če bo nova klavnica začela obratovati brez bistvenih problemov, bo to velik skok v razvoju Perutnine.«

O priznanju pa: »Težko je izbrati najboljšega. Da so to čast namenili meni, sem bil močno presenečen.«

Marija BELA, že 30. leto dela v Ptujski tiskarni kot vlagalka — izlagalka.

O težavah v stari tiskarni, ko je začela delati in je bilo treba sleherni list papirja za tisk ročno vlagati, ter o drugih tegobah takratnega časa nam je razložila pred štirimi leti, ko smo je med drugimi predstavili ob 25-letnici neprekinjenega dela v tiskarni.

Ob vesti, da so jo izbrali za najuspešnejšo v tej enoti je bila ganjena in presenečena. »Vem, da si to nagrado zasluži več ljudi. Ker pa je lahko izbran le eden, bi bilo morebiti boljše, da bi nagrada ne bila v denarju. V tem primeru bi bilo manj zavisti. Pa ne da bi bili »fauš« tisti, ki si tako priznanje zaslužijo, marveč tisti, ki jih ne moremo šteti ravno za vzorne delavce.«

Marija pravi, da je lepo delati, zlasti sedaj ko imajo spet veliko dela. Ker pa so v PE Ptujška tiskarna v zadnjem času opravili precej kadrovskih sprememb meni, da bodo mladi morali krepko prijeto, da bodo z dobro organizacijo in kakovostnim izdelkom obdržali vse bolj zahtevne stranke.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Nada KRAJNC, že deseto leto dela v izvozno uvozni službi. Začela je kot referent operative, nadaljevala kot komercialist, od 1986. leta pa je vodja te službe. O počutju v Perutnini je dejala: »Mislim, da sem se že kot študent Perutnine na II. stopnji VEKŠ-a tej firmi zapisala z dušo in srcem. Ne samo, da je to v meni še vedno prisotno ugotavljam, da se ta pripadnost iz leta v leto pogloblja.

Pravijo, da je potrebno menjati službo nekako po osmih letih, če hočeš, da se pri delu ne ponavljaš in ne otopiš. Mislim pa, da lahko v taki firmi kot je Perutnina, ki ima zdrave trdne temelje, velike razvojne ambicije in perspektivo, še veliko naredimo, za to imamo vse danosti in možnosti. To velja tudi zame. Zavedam se, da bomo imeli v prihodnje bistveno trše pogoje gospodarjenja, da se bomo soočili s spremenjenimi razmerami tako na domačem tržišču kot na zahtevnih zahodnoevropskih trgih, ko bo leta 1992 začel delovati skupni evropski trg. Vse to zahteva več trženjskega znanja, bistveno boljše poznavanje posameznih tržišč, potrošnikov, njihove potrebe, želje in zahteve. Vse to bomo morali opredeliti v takih proizvodih, ki nam bodo prinašali profit.«

Delo je razgibano, dinamično, veliko je stikov s tujimi partnerji, ki jim srečanje s teboj predstavlja sliko firme, večkrat pa tudi sliko širše skupnosti. Precej je odsotnosti zaradi potovanja, pa tudi popoldanskih ur v službi, zaradi problemov in težav, ki se pri takem delu pač vedno pojavljajo.

Pogoji poslovanja in tržne razmere se nenehno spreminjajo.

Odločitev, ki jo sprejmeš danes je jutri že lahko napačna. To pa, če si »ta pravi,« načetna živice in spanec. Zato se pač moraš vedno znova prilagajati in iskati boljše in nove rešitve. Človek pravzaprav nikoli ne sme biti zadovoljen.

Investicija v novo klavnico, je res največja v zgodovini Perutnine, je pa predpogoj za uspešno delo v bodoče. Ob tem pa moramo posodobiti, opremiti in razširiti predelavo. Z vsem tem si bomo perutninarji dolgoročno zagotovili socialno varnost, istočasno pa se moramo zavedati, da tako velik investicijski zalogaj zahteva racionalno obnašanje na vseh področjih, pa tudi odrekovanja pri OD.«

V vaši službi ste menda prihranili znatna sredstva s hitro akcijo pri uvozu opreme za klavnico?

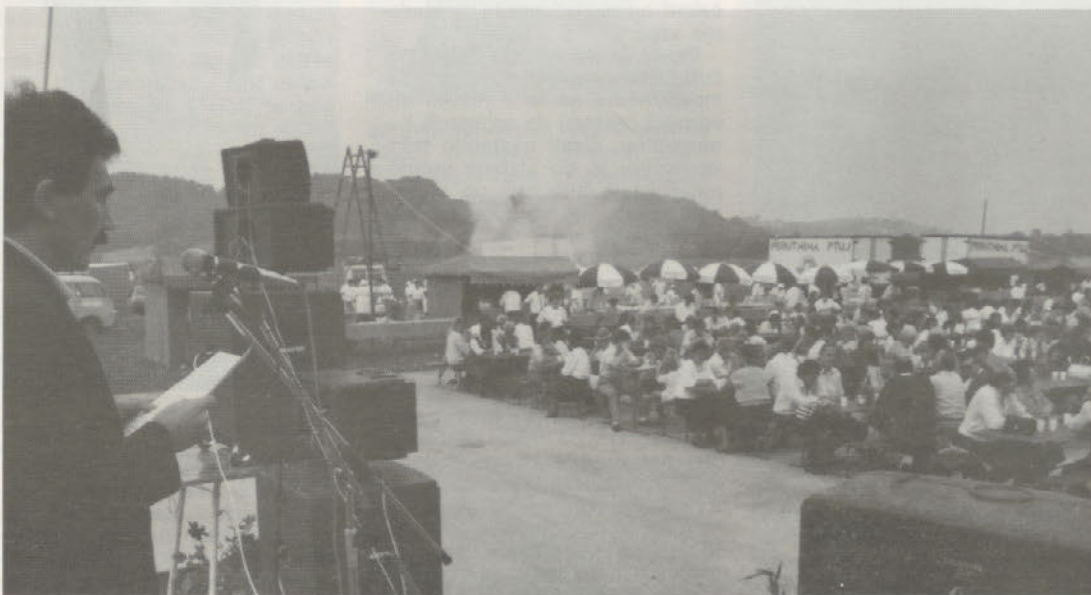
»Da, v letošnjem letu uvažamo opremo za novo klavnico v skupni vrednosti okoli 6 milij. dolarjev. Po podpisu pogodbe z inozemskim dobaviteljem opreme smo bili dolžni v roku 45 dni plačati avans in odpreti akreditivo za plačilo te opreme v vrednosti USD 4,5 milj. Problemi so se pojavili pri registraciji kreditnega posla in pri zahtevi banke za plačilo takse za te akredi-

tive. Stopnja takse se je takrat nenehno menjavala in mi smo z delom non-stop in z vsemi mogočimi intervencijami uspeli v rekordnem času registrirati kreditni posel in akreditive le dan pred ponovno uvedbo takse. Prihranek nekaj stotisoč dolarjev pa dejansko ni mala stvar. Naj dodam nekoliko zlobno še to, da so se ravno ob tem času okoli nas podirale pisarniške stene ker smo se na osnovi nove reorganizacije selili na nadstropje višje. Ob zvokih vrtnega stroja je tudi Vice — guverner Narodne banke Jugoslavije prek telefona ugotovil, da je v naši hiši zelo živahno.«

O nagradi pa takole razmišlja: »Veš priznanje mi veliko pomeni. To je moralna spodbuda pa tudi obveza. Nagrada, tista materialna plat pa se mi ne zdi najbolj posrečena. Menim, da bi moral sleherni delavec biti ustrezno nagrajen za vloženo delo in delovne uspehe. Saj ni res, da si le en delavec v proizvodni enoti zasluži dodatno nagrado.«

To so torej najuspešnejši sodelavci in kooperant v minulem letu.

Iskreno čestitamol
Uredništvo

Jaka Šraufciger v elementu

18. dan perutninarjev

Spet smo se zbrali delavci, kooperantje, upokojenci Perutnine in številni gostje na našem, že osemnajstem srečanju. Spet smo zrlj v nebo in ugibali, bo vreme zdržalo ali se bo držalo svoje, za naš praznik neprijetne »razvade«. Vse tako kot vedno, bi rekli. Pa vendar ni bilo vse tako.

Kar zadnja leta ni bilo v navadi je to, da so bile praktično vse mize zasedene ob začetku prireditve. Bravo naš! Po lepo zapetih pesmih Komornega moškega zbora Ptuj je spregovoril slavnostni govornik, podpredsednik poslovnega odbora Franc Vissenjak. Spet presenečenje. Tako kratkega govora še na dnevu perutninarjev nismo poslušali in

vendar sem prepričan, da je veliko povedal. Govor povzemamo skoraj v celoti.

Drage sodelavke, sodelavci, želim vam v resnici povedati to, kar povemo ljudem, ki hočejo o Perutnini vedeti nekaj več. Mislim, da je prav, da danes pogledamo nazaj v leto 1961, ko je Perutnina proizvedla 260 ton mesa, lansko leto je bilo to 38.000 t, letošnji podatki pa za lanskimi do sedaj malo zaostajajo. Ti podatki se mi zdijo pomembni zaradi tega, ker tako hiter razvoj v tako kratkem času pomeni zame trdo delo. Vsa ta velika količinska proizvodnja, ki je rezultat nekega procesa zahtev, da so vsi procesi v danih fazah usklajeni in kvalitetni.

Pri pregledu na dosežen razvoj moramo vedeti, da Perutnina s svojimi proizvodnimi in ekonomskimi rezultati močno vpliva na okolje v katerem posluje. V občini Ptuj je po lanskim podatkih Perutnina zastopana z 18,4 % celotne industrijske proizvodnje. V družbenem proizvodu občine pa smo sodelovali v lanskem letu s 15 %. Ta velik delež v ptujski občini pa pomeni, da ni vseeno kako bo delovna organizacija poslovala v bodoče. Bodočnost — razvoj je Perutnina imela vsa leta pred seboj, kajti drugače ne bi dosegla tako hitrega vspona v ekonomskem prostoru. Vedno je bilo potrebno investirati, vedno je bilo potrebno iskati tehnično-tehnološke izboljšave.

Razvoj se je pomaknil na točko proizvodnega procesa, kjer je neminovno potrebno izpeljati investicijo v novo klavnico. Inve-

stirati nikdar ni bilo lahko, najtežje pa je verjetno v današnjem družbeno-ekonomskem trenutku, ko so pomešane najosnovnejše ekonomske zakonitosti.

Vendar pot je samo ena, potrebno je iti naprej, potrebno je investicijo izpeljati v najkrajšem možnem času, v vseh fazah proizvodnje pa varčevati družbena sredstva, kot smo navajani varčevati vsak na svojem domu.

Res je, da nam je bodočnost povezana z realizacijo začete investicije, vendar to delo imamo sami v rokah in lahko tudi na njega vplivamo.

Težje je danes to, da ne moremo imeti v rokah politično-ekonomskega položaja naše dežele. Mislim, da se morajo v mejah Jugoslavije najti modri ljudje, ki bodo vedeli povezovati ljudi in usmerjati njih energijo v boljše življenje.

Drage sodelavke, sodelavci, kooperantje, nam pa seveda na koncu ne ostaja nič drugega, kot vedno, da vsak na svojem delovnem mestu delamo z zavestjo, da s svojimi sodelavci v skupnem delu prispevamo k dobrim rezultatom naše delovne organizacije.

To nam naj bo za naprej, za danes pa mnogo dobre volje!

Po slavnostnem govoru so bila podeljena priznanja in nagrade najboljšim delavcem ter kooperantom za 20-letno sodelovanje.

In če je že praznik namenjen veselju, zakaj ga ne bi užili v polni meri, saj ima človek občutek, da je dobre volje vedno manj. Za to, da bi množici obi-

svalcev uspelo pozabiti vsakdanje skrbi in težave, so poskrbeli godci ansambla Tornado, krepko pa je k temu pripomogel Jaka Šraufciger. Nič manj prizadevni niso bili gostinci in letalci in vse bi bilo, kot že dolgo ne, ko ga ne bi spet zagodlo vreme. Za tak primer prirejen hangar je sicer odlično odigral svojo vlogo, vendar je bilo v njem le premalo prostora za tisočero množico. Škoda!

Počakajmo torej na naslednji naš praznik, morebiti pa bo le šlo brez dežja. Do tačas pa razmislimo, če je bilo kaj narobe, da bi naslednje srečanje bilo še prijetnejše.

Urednik

Glej ga vraga, komaj mi je uspelo priti pod predsednikovo marelo, že slika.

PRIZNANJA ZA 20 LET KOOPERACIJSKEDA DELA SO PREJELI:

Franc in Marija GOSNIK, Marija VUCEJ, Lepold FRESER, Kmetijska zadruga »Drava«, Radlje ob Dravi, Ivanka HORVAT, Elica SATLER, Marjan HELER, Marija FAJS, Blaž PIFKO, Franc KRANČAN, Anton PERŠUH, Vlado AHEC, Ivan CVETKO, Stanko in Ida FURMAN.

Vsebinsko tega posnetka si lahko vsak po svoje razlaga. Sporočite nam, kaj mislite vi. Kakšen podnapis bi zapisali k fotografiji. Svojo misel sporočite na naslov Uredništva. Najbolj duhoviti odgovor bomo nagradili.

Prekleti dež! No ja, pod marelo tudi gre. Vrle kuharice so dobro razpoložene.

Neurje kakršnega ne pomnijo najstarejši občani

Vodna stihija, ki je začela svoj uničevalni pohod že v ponedeljek 3. julija je v sredo 5. julija ogrožala tudi starostarske farme. Zlasti ogrožena je bila farma v Mali vasi.

Voda, ki je prestopila strugo Drave, je močno naraščala in okoli 10. ure je Ivan Zupanič, direktor PE Stari starši že obvestil poveljnika štaba civilne zaščite v Perutnini, Janka Koslji in Franca Ciglarja, upravitelja obrambnega načrta, o nevarnosti. Poveljnik štaba CZ si je skupaj z direktorjem PE Stari starši in vodjo proizvodnje v reprocentru, Marijo Horvat, takoj ogledal stanje.

Farma v Stojncih je bila v celoti oblita z naraslo vodo, dasi ravno sama farma ni bila bistveno ogrožena. Bilo pa je nujno organizirati prevoz delavcev s čolnom. Farma Mala vas je imela takrat dostop oz. dovoz še suh, vendar je bila najbolj ogrožena. Če bi se nivo vode še dalj časa dvigoval, bi bila nujna evakuacija. S farme Formin so ljudje še lahko prišli z dela. Takoj je bil vzpostavljen stik z dispečersko službo Dravskih elektrarn, glede pretoka Drave in odgovor je bil, da so pretok toliko zmanjšali, da bi voda že morala upadati. Seveda je na nivo poplavnih voda močno vplivala Dravinja, zato se je nivo vode še vedno dvigoval.

Poveljnik štaba CZ je o stanju takoj obvestil vodstvo podjetja in že okoli 14. ure sta si stanje ogledala še podpredsednika PO Roman Glaser in Dimče Stojčevski (predsednik je bil na letnem dopustu). Vodja obrambnega načrta pa je med tem že zaprosil GD Ptuj, za pomoč pri prevozu delavcev.

Ker se voda še ni začela umikati je ostal štab in vodstvo podjetja v pripravnem stanju. Tudi vodstvo PE Promet je bilo obveščeno, da bi v primeru potrebe bili na voljo kamioni in vozniki. Dežurni na vseh farmah reprodukcijskega centra pa so dobili nalogo, da so vsako uro merili nivo vode in o tem poročali. Poveljnik štaba, vodstvo PE Stari starši in imenovana podpredsed-

nika (nekakšen organizacijski odbor) so spremljali stanje, nenehno pa so bili v stiku z dispečersko službo Dravskih elektrarn.

Pri farmi Stojnci je voda nehala naraščati hitro popoldne, medtem ko je pri farmi Mala vas naraščala še nekam do pete ure popoldne. Takrat se je, na veliko zadovoljstvo vseh, naraščanje ustavilo in kmalu je začela voda rahlo upadati. Člani »organizacijskega odbora« so se sestali še okoli 20. ure. Ker je takrat voda že precej upadla, iz Dravskih elektrarn pa so dobili zagotovilo, da se bo nivo Drave še naprej zniževal, so stanje pripravljeno stii ukinili.

Srečo smo imeli, da nas katastrofa ni zadela, take sreče pa niso imeli nekateri naši kooperanti in delavci na haloškem območju. Najhujše je bilo v Narapljah, v Gruškovju in Kočicah.

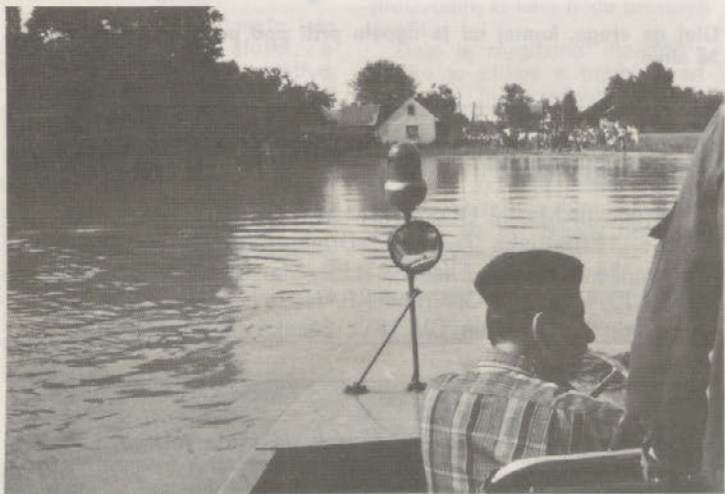
Med kooperanti sta bila najbolj prizadeta Franc Mlakar iz Gruškovja in Stanko Polajžar iz Planjskega pri Narapljah. Slednjemu so zemeljski plazovi zasuili dve vodni zajetji, tako je čez noč ostal brez vode. Tod še namreč ni vodovodnega omrežja. Še sreča, da je nekaj dni pred uničujočim neurjem oddal piščance v zakol. Seveda ima še veliko škode na objektih. Več je takih kooperantov, pri katerih si je voda našla »bližnjico« skozi hlev in so jo kooperanti morali usmerjati kakor se je pač kje dalo, da so obvarovali jate.

Veliko škode je neurje povzročilo tudi pri nekaterih naših delavcih. Doslej je škodo prijavilo 26 delavcev. Večini je povzročena škoda na zemlji in poljščinah, 6 delavcev pa je utrpelo škodo tudi na stanovanjih ali gradbenem materialu. Od teh sta dva primera, ko sta v Perutnini zaposlena oba zakonca.

Takoj, ko so prispele prijave o škodi, je bila imenovana komisija, ki je prizadete obiskala in ocenila škodo. Na osnovi ocene škode bo delavskemu svetu predložen predlog, da odobri pomoč v obliki ugodnejšega kredita v višini 10 % ocenjene škode. L. C.

Farma Stojnci je postala »otok« ...

...zato so morali posredovati gasilci, da so prepeljali s čolnom delavke na »kopno«

Kot se vidi, je bila najbolj ogrožena farma v Mali vasi

Izlet v Rimini

V petek, 10. maja 1989 ob 24. uri smo se zbrali sodelavci Strokovnih služb, da se skupno poveselimo na vsako leto pričakovanem izletu. Letos smo organizirali izlet v Rimini in San Marino, torej v Italijo. Pridno smo varčevali skoraj leto dni, denar vezali, tako da nam to ni bilo tako veliko breme. Slišali smo veliko očitkov na račun tega izleta »češ Strokovne službe si to lahko privoščijo« vendar ni tako. Tudi marsikdo od nas si tega ne bi mogel privoščiti, če ne bi varčeval čez vse leto. Kar pa se tiče organizacije izleta je to pač odvisno od vsakega posameznega IO sindikata in njegove angažiranosti, kako si bo izlet organiziral, da bo čim cenejši in zanimiv. Moram povedati, da smo se v sindikatu odpovedali vodiču, prosili smo našega sodelavca ing. Vraberja, da nas je vodil, avtobusa nismo organizirali prek agencije ampak smo se dogovarjali direktno s KGP Avtopark, kjer so nam šli na roke, da smo vplačali prevoz še po stari ceni. Zato se tov. Mesariču prav lepo zahvaljujemo za njegovo zavzetost za sodelovanje. Prav tako bi se zahvalili tudi šoferju — tov. Franciju Korošaku, ki je vplival na nas z zadostno mero dobre volje.

Kot sem že zapisala, nas je pot vodila v Rimini in San Marino. Pri prestopu meje v Sežani smo si oddahnili, saj smo mejo prestopili brez kakršnih koli zadržkov. Nadaljevali smo pot in se zjutraj ustavili na parkirnem prostoru, kjer smo zajtrkovali in se ob kavici še pošalili, nato pa nadaljevali pot do Riminija, kjer nas je pričakal gospod Rino od firme Marr. Naš namen je bil, da si ogledamo firmo Marr, katera je ena od največjih v tem kraju. Takoj na začetku smo si gledali njihove hladilnice, ki so moderno opremljene. Nato smo si ogledali še njegove trgovine.

Ena od njih je angro trgovina v kateri kupci kupujejo samo na veliko za svojo nadaljnjo dejavnost. Bilo je vredno ogleda. Še isti dan smo si popoldne ogledali še majhno republikansko državo San Marino, z neštetimi uličicami v katerih je trgovina pri trgovini. Moram povedati, da je bila to paša za oči. Vendar kaj, ko pa vemo koliko si lahko kupiš v tujini z...! Ko smo si vse to ogledali smo se namestili v hotelu Ville Rose v Riminiju nedaleč od obale. Tako, da smo se še zvečer lahko sprehajali ob obali, ki je prav lepo urejena v dolžini kakšnih 30 km. Po večerji smo imeli prosto in vsak je lahko nakupoval še pozno v noč, saj so trgovine kljub cerkvenemu prazniku bile odprte čez 22. uro.

Naslednji dan nas je g. Rino pospremil in nam razkazal Italijo v miniaturo. Bili smo presenečeni, kajti mislili smo, da je to razstava, ki bo v zaprtem prostoru, vendar ni bilo tako. Celotna Italija taka kot je in z vsemi njenimi znamenitostmi so posnete in dejansko prenešene v manjši perspektivi na to področje (Slika priložena). Ni nam bilo žal, da smo si to ogledali, čeprav vstopnina za naš žep ni bila nizka.

Veliko smo videli, se razveselili in nasmejali, zato smo na poti domov tudi zapeli.

Posebno bi se zahvalila predsedniku PO za kontaktiranje s firmo Marr, da nam je omogočila ogled, prav tako tudi ing. Vraberju, ki nas je vodil in nam bil v veliko pomoč.

Ker pa je to njegov zadnji izlet v Perutnini Ptuj, mu IO OZS Strokovnih služb želimo veliko uspehov na njegovem novem delovnem mestu.

Majda FRAS

(Slika skrajno levo) Pogled na že »urejeno« okolico kooperanta Polajžarja.

(Slika levo) Kjer je bil prej čudovit vrt in so rasla lepa sadna drevesa je odstranjeval nanoseni mulj in zemljo buldožer, potem ko so iz stanovanja družine Selinšek že odpeljali 230 samokolnic blata.

(Slika spodaj) Krpe asfalta so bile povsod razmetane, le tam kjer bi morale biti, jih ni bilo.

Kulturne in zgodovinske spomenike smo srečevali na vsakem koraku. (Foto: Majda Fras)

Spominski posnetek v parku kjer je prikazana celotna Italija in Evropa v miniaturo. (Foto: Rezika Vuk)

ZAHVALA

Ob najini neizmerni nesreči, ob izgubi najinega 3 in pol mesece starega sineka

Mirka BRATUŠKA

se iskreno zahvaljujeva za cvetje in pomoč sindikatu in kolektivu Perutninske klavnice. Še zlasti se zahvaljujeva sodelavcem iz pakirnice.

Stanko in Vida Bratušek

				SESTAVIL EDI KLASINC	VOZNIK MO-TORJA	IVOV LES	C-IVI-LIST	ORANJE	KVASA	RAZVID, PREGLED	ITALI-JANSKI PLES	OČKA	TO LETO	STOPNA PRI-DEVIKA	CLAUDE JADE			
				METALEC MIN														
				URADNI POTRJEVALEC														
				TOVARIS (KATICA)					KIRUBSKA STIGALKA JOZE ERHATIC									
				OMOT					DRZAVA V ZDA									
				PRISTINA					TANTAL									
												KACJI GLAS SEN						
DOPISU V GLASILU	MOČNA TKANINA	CANKAR. PESN. ZBIRKA	IZREZ 12 LINO-LEJA	REKA V ZERN	NIKOLA TESLA	ZNAMKA CIGARET IZDELOVALEC KOS					POLITIK MARKO VIC	VIROVI-TICA						
AVSTRIJ. PISA-TELJICA									RIBISKA RIBIJA UMETN. SLOG					ZABAV-LJICA	VRSNA HRASTA MODEL OBLEKE	LESENA SKLEDA	PRIJATELJI KOSILOV STARI SRETIJI	PLEMISKI NASLOV
305									PULJSKA ZNAMENITOST	URADNJE VOJNE MESTO V BOSNI								
PAPANDOPULOVA OPERA					SUMMI-ČENTE				DBER KRAJ V SREMU				AZORSKO OTOCIJE RADIJ					
EGIPČ. BOGINJA NEBA					SRESALEC ZA PRAH GERMAN. OREL								DRZAVA NA BLI-ZNEM VEHODU MOŠKO IME					
SPOKOJ					TOP-NISTVO DOBOJ								DARUVAR					
JAPON. POLITIK					DOPISU DOPISU				MARIB. KOLESAR (JOZE)									
HRVAŠKI PESNIK (VLADIMIR)					LEP ODDIH NA DOPISU				DOPISU DOPISU				KUHANO PSENO					

				ČRTA SEČNICA	ŠOLSKA GRAJA	REKAV SOVJET. ZVESI	OTOK NA JERERU MALA PRESJA	DOPISU V GLASILU	STRJE-NOSI	PEVSKI GLAS	VODIČ LUTK	RICHARD CONTE	TINA AUMONT						
SEŠTE-VEK, VSOTA								ZASETEK TEKME SARAJEVO											
OBSTOJ NIŽOZEM BOTANIK												DOPISU V GLASILU							
												IZREZU SLO-VARKE							
SESTAVIL EDI KLASINC	PISANA PAPIGA ZORO-SERAVSTVO					DOPISU V GLASILU				DOMASNA MURSKA SOBOTA	VELANI SE MED PLANINCE				DUŠIK	TONA SMUGAR, SKAKALCI	NALP-LIENJE	SLIKAR-KA	DOPISU V GLASILU
POŠKODBA GLEČENJA					NAŠA ARMADA	SLOVEN ALPINIST (FRANCI)	PISA-TELJICA MIHELIC					MOŠKO IME ŠTEVNIK							
REŠITEV					SPLIT GRŠKI BOG VOJNE				KONONI SISTEMI SKLOPA TELUR										
PREBIVKA Bih					ANGL. UNIVERZITETNO MESTO								KODR PISE IDILE						
ANTON MARTI	ŠUMOT				GERMAN-SKI OREL FINSKO JEZERO	NIKOLIC ODPADK PRI KOVANJU								DOMAČA ZAREJA JORDAN-SKALUKA					
RODOVI, PLEMENA					DELŠIVAL GRŠKA VOJASKA ORGANIZ.					SMU-CARKA ZAVAJLAV	MARIB GLEDAL. IGRALEC (VOLOZJA)	NIKEJ	ČETRTI RIMSKE KRALJ. MALIK	DVOJICA STANE KOZMAN					
ANGL. EKONO-MIST					PTICI PO-TAPNIKI NGE V ZEDU*									MLEČNI PRDELEC KRALJA RINA					
TIPALKA					VERŠILO-VO DELO ANTON SORKE								LEVI PRITOK OBA RUDI VA LENCIC						
PRIHODI TUJIHET V MESTO									ROKO-DELSTVO				ZALIV V EGESKEM MORJU						
AMERISKI FILMSKI IGRALEC (WARREN)					DESNI PRITOK MOZELE					IZMEČEK OGNJE-NIKA				LEVI PRITOK DONAVE					

PTUJSKI PERUTNINAR, glasilo delovnega kolektiva in kooperantov Perutnine Ptuj, izdaja delavski svet OZD. Glasilo ureja uredniški odbor: Alenka Brglez, Lojze Cajnk — predsednik, Milivoj Cimerman, Stanko Lopej, Janja Toplak, Bojan Vilčnik. Glavni urednik Lojze Cajnk, odgovorni urednik Jovo Tarbuk. Naklada 2500 izvodov, uredništvo in uprava Ptuj, Potrčeva 8. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije, številka 421-1/72, z dne 5. 12. 1977. Tiska PE Ptujska tiskarna, Ptuj.